

شان بیان

بشارت‌های ظهور توسط انبیاء‌الهی
وعلایم آخرالزمان

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

شان از بی شان

فاطمه سادات دریاباری

نشان از بی نشان

1

فاطمه سادات دریاباری

1

ناشر: فراگفت / تیراژ: ۲۰۰۰ نسخه
نوبت چاپ: اول - ۱۳۸۶ / حروفچینی: کبری سادات دریاباری
طراحی جلد: عاشوری / همکاری در نشر: آفرینه

قیمت: ۱۴۰۰ تومان

٩٧٨٩٦٤-٢٧٩٣-٤٢-٦ شاگرد ISBN: 978 -964 -2793-42-6

حق چاپ محفوظ است

□

- تم: خ سمهیه، قبیل از میدان رسالت، پلاک ۱۰
تلفن: ۰۹۱۲-۳۵۱۹۲۴۵ • همراه: ۰۹۱۲-۷۷۳۶۹۷ •

دریاباری، فاطمه سادات
لشان از بی‌نشان / مؤلفه: فاطمه سادات دریاباری. . قسم:
فراغت، ۱۳۸۶

ISBN:978-964-2793-42-6

فهرست رسائل بر اساس اطلاعات فيها.
۱. بشارت ظهور منجى، ۲. انبیاءی الہی، ۳. علامین آخر الزمان،
الف. عنوان.

۲۹۷/۹۰۹
۱۴۰۱/۸۷۳
کتابخانه ملی ایران

فهرست

۹	مقدمه
□	
بخش اول: بشارات ظهور حضرت ولی عصر (عجل الله) / ۱۱	
● بشارت‌های ظهور در صحیفه‌های انبیاء مُرسَلین	
۱۳	صحیفه‌ی آدم
۱۳	صحیفه‌ی ادریس
۱۴	صحیفه‌ی ابراهیم
۱۵	بشارت ظهور در کتاب مقدس تورات
۱۷	
● بشارت ظهور در کتب انبیاء بعد از حضرت موسی قابوی	
۱۹	تابعیت
۱۹	کتاب دانیال نبی
۲۰	بشارت ظهور در زبور
۲۲	بشارت ظهور در کتاب صفینای نبی
۲۳	بشارت ظهور در کتاب شعیای پیامبر
۲۴	بشارت ظهور در کتاب زکریای نبی
۲۴	بشارت ظهور در کتاب زکیال نبی
۲۵	بشارت ظهور در کتاب عزیر نبی
۲۵	بشارت ظهور از حضرت خضر پیامبر

● بشارت‌های ظهور در انجیل‌های اربعه	۲۷
■ انجیل متی	۲۷
■ انجیل مرقس	۲۹
■ انجیل لوقا	۳۰
■ قرآن کریم	۳۲
■ اخبار مراجیه	۴۴
● بشارت‌های ظهور در لوح حضرت فاطمه‌ی زهراء	۶۱
■ صحیفه‌ی بیضا	۶۱
● بشارت‌های ظهور در صحیفه‌ی بیضا، صحایف مختومه و	۶۷

بخش دوم: علایم ظهور حضرت حجت(عجل الله) / ۷۷

■ خبر علایم ظهور حضرت حجت	در شبِ مراج	۷۹
■ سخنان رسول خدا	پیرامون علایم ظهور	۸۲
■ خبر امیرالمؤمنین	درباره‌ی علایم ظهور	۸۳
■ خبر دیگری از امیرالمؤمنین		۸۶
■ صحیحه‌ی آسمانی		۸۸
■ طلوع نمودن خورشید از مغرب		۸۹
■ روایت حضرت امیرالمؤمنین	پیرامون طلوع خورشید از مغرب	۹۰
■ خروج دجال		۹۰
■ کشته شدن دجال به دست مبارک حضرت بقیة الله (عج)		۹۱
■ قتل نفس زکیه		۹۲
■ خروج سید حسنی		۹۲
■ خروج سه بیرق از شام		۹۳
■ خروج مغربی		۹۴
■ خروج خراسانی		۹۴
■ خروج سفیانی		۹۵
■ بیدامی رسدو در آن جا بالشکریانش به زمین فرمی‌رود		۹۵

۹۵	■ فرو رفتن در سرزمین بیدا .....
۹۵	■ بیدا بیابانی خشک و بی آب و علف است که گویند میان بین الحرمین است .....
۹۶	■ حرکت بیرق های سیاه از خراسان .....
۹۶	■ خراب شدن شام به علت وقوع جنگ های بی در پی .....
۹۷	■ ویران شدن مسجد براثا .....
۹۷	■ سه ندا در ماه ربیع .....
۹۷	■ فرود آمدن ترکان در جزیره واهل روم در رمله .....
۹۸	■ فرو رفتن ناحیه بی از شام .....
۹۸	■ مسخ شدن طایفه بی به صورت میمون .....
۹۸	■ علایم خاص حضرت بقیة الله (عج) .....
۹۹	■ علایم غیر حتمی ظهور بقیة الله (عج) .....
۱۰۱	■ علایم عامه پیش از ظهور حضرت بقیة الله (عج) .....

مقدمه

هرگاه که آتش فراق زبانه می‌کشد و پروانه‌ی جان را بال و پر می‌سوزد، یاد یار،
با دل‌های مشتاق دمساز می‌گردد و درد بی‌پایان انتظار را تسکین می‌بخشد.
در ظلمات جهالت و گمراهی که بر آسمان روزگار مهجوری سایه
گسترده است، تنها چراغ دل افروز مهر فروزانی است که ابر تیره‌ی غیبت،
چهره‌ی دل آرام او را پوشانده است. کتاب حاضر که مشتمل بر بشارات و
علایم ظهور منجی عالم بشریت، ولی عصر، ناموس دهر، حضرت حجت
«عجل الله فرجه الشریف» می‌باشد؛ شاید مرهمی بر دل عاشقان رویش و
پویندگان کویش باشد.

یا رب آن آهی مشکین به ختن باز رسان
و آن سهی سرو خرامان به چمن باز رسان
دل آزدهی ما را به نسیمی بنواز
یعنی آن جان ز تن رفته به تن باز رسان

در پایان، از پدر فرزانه‌ام آیت الله سید عنایت الله دریاباری و همچنین
همسر مهربانم جناب آقای مهندس امیر دهقان نیز کمال تشکر را دارم که
همواره مشوق و یاریگر من بوده‌ام.

جشن اول:
بشارت نبوی حضرت ولی عصر (ع)

بشارت‌های ظهور منجی عالم بشریت حضرت بقیة الله (عج)

در صحف الهی یا کتب انبیای مُرسَل ﷺ

صحیفه‌ی آدم

سید بن طاووس^۱ در کتاب خود روایت کرده که در صحیفه‌ی آدم ﷺ آمده است: وقتی که آدم ﷺ، انوار مقدس حضرت محمد ﷺ و نور ائمه‌ی هدایت^۲ و صدیقه‌ی کبراء^۳ را بر ملکوت اعلا دید که گرد نور وی جمع شده‌اند، متحیر شده و از درگاه حق تعالی پرسید: پروردگار! ای دانای بر هر نهان! ای دارنده‌ی توانایی و کننده‌ی آن چه را که خواهی! این آفریده که او را عزیز داشته‌ای، کیست و انوار درخششند^۴ بی که دور او را احاطه کرده‌اند، کیستند؟

و حسی آمد: ای آدم! این انوار، وسیله‌ی تو و راه سعادتمندی بندگان من هستند که به وسیله‌ی ایشان، شفاعت بندگان را می‌پذیرم. اما این محمد ﷺ، بزرگ ایشان است که نام او را از نام خود برگزیدم، و دیگری برادر و وصی اوست و این، خاتون زنان عالم است که از محمد می‌باشد و نسل احمد از

او است. و این دو، سبط و جانشین احمد می‌باشند که نورشان عالم را فراگرفته است، و بقیه‌ی انوار از نسل احمد هستند.

ای آدم! ایشان را برگزیدم و به علیم خود برکت داده‌ام و پیشو و بندگان و روشنی بخش راه هدایت قرار داده‌ام.

آنگاه آدم به نور آخر نظر کرد که روشنی آن، در میان آن انوار، به مانند ستاره‌ی صبح بر اهل دنیا می‌درخشد، پرسید: پروردگار! این نور از کیست؟ حق تعالی فرمود: توسط این بنده‌ی سعادتمند، زنجیر تعلقات دنیوی را از گردن بندگان خود برمی‌دارم و به وجود و ظهور او، زمین را از نورهای رافت، رحمت و عدالت تابناک می‌گردانم؛ زمانی که قبل از ظهور وی، عالم از بی‌رحمی و ظلم و فساد پُر شده باشد.

صحف ادریس

سید بن طاووس در کتاب سعد السعود نقل کرده است: در صحف حضرت ادریس پیغمبر ﷺ، در آن قسمت که ابلیس با خداوند سخن می‌گوید و جواب حق تعالی را می‌شنود، چنین آمده است:

ابلیس گفت: خداوند! مرا تازمانی که اولاد آدم برانگیخته شوند، حاجتی ده!

حق تعالی فرمود: نه! ولیکن تو از کسانی هستی که تاروز وقت معلوم، مهلت داده می‌شود. به درستی که آن روز، روزی است که حکم می‌رانم و زمین را از لوث کفر و ظلم و شرک پاک می‌گردانم. در آن روز، بندگانی را بر می‌گزینم که دل‌های آنان را با ایمان آزمایش کرده‌ام و از تقوا، اخلاص، ورع، خشوع و بردباری پُر کرده‌ام و ایشان کسانی هستند که خدای تعالی ابر، آفتاب و ماه را بخوانند تا نورشان دوام یابد.

همچنین ایشان را خلیفه‌ی خود در زمین قرار می‌دهم و از دینی که

برای آنان برگزیدم، اطاعت می‌کنند و مرا به یگانگی می‌پرستند؛ هیچ چیز را شریک من قرار نمی‌دهند؛ نماز را در زمان خود به پای می‌دارند؛ زکات می‌دهند و امر به معروف و نهی از منکر می‌کنند.

در آن زمان است که بساطِ امنیت را در زمین می‌گسترانم و هیچ چیز به دیگری زیان نمی‌رساند و هیچ کس از دیگری نمی‌ترسد. و درندگان و گوسفندان در میان مردم با یکدیگر زندگی می‌کنند و به یکدیگر آزار نمی‌رسانند.

آن زمان، زمانی است که آن را در علم غیب خود پنهان داشته‌ام و کسی از آن آگاه نیست و آن، زمان آمدن و روز رسیدن می‌باشد. در آن زمان است که تو و لشکر تو را نابود می‌سازم. پس برو که تا آن روز، به تو مهلت داده‌ام!

صحیفه‌ی ابراهیم

سید بن طاووس در کتاب اقبال^۱ روایت کرده است: زمانی که صحیفه‌ی ابراهیم ﷺ را گشودند، در آن چنین بیان شده بود: ابراهیم ﷺ را به دوستی برگزید، و او را با صلوات و برکات شرف داد، و نبوت و امامت را از ذریه‌ی او برگزید و او را وارث تابوت آدم که از علوم و حکمت‌های الهی مملو است، گردانید.

چون ابراهیم ﷺ به آن تابوت نظر کرد، در آن خانه‌هایی برای هر یک از انبیای مُرسل و اوصیای ایشان دید و خانه‌ی حضرت محمد ﷺ را دید که آخر همه‌ی پیغمبران است و جانب راست او وصی آن حضرت، علی بن ابی طالب ﷺ است. پس گفت: خداوند! ایشان چه کسانی هستند؟ وحی آمد: ای ابراهیم! این بندۀ‌ی پسندیده و برگزیده‌ی من است. او

فاتح و خاتم است، او نیز وصی و وارث فاتح و خاتم من است.
ابراهیم پرسید: فاتح و خاتم به چه معناست؟

حق تعالی فرمود: ای ابراهیم! محمد ﷺ نیکو ترین مخلوقات من است، و کتاب وجود ممکنات را با او گشودم. زمانی که آدم میان آب و گل بود، او را به نبوت برگزیدم؛ به این دلیل، او را فاتح نامیدم.

زمانی او را برای کامل شدن دین خود، بعد از بعثت همه پیامبران مبعوث می‌کنم و پایان رسالت پیامبری را به او می‌دهم. همچنین او را خاتم نامیدم و علی ﷺ، برادر و وصی او و صدیق اکبر است. ایشان را برگزیدم و صلووات و برکات خود را بر هر دو فرستادم، و ایشان را از هر عیب و نقصی پاک گردانیدم. آنان و ذریه‌ی ایشان را پیش از آفرینش زمین و آسمان و هر چه در آن است، پاک گردانیدم.

سپس ابراهیم ﷺ به دوازده نور درخشان که در نهایت حُسن و زیبایی بودند، نگریست و پرسید: پروردگار! مرا به نام این انوار که با نور محمد ﷺ و علی ﷺ نزدیک است، آگاه کن!

وحی آمد: ای ابراهیم! این، کنیز من و سلاله‌ی پیغمبر من، صدیقه‌ی کبرا ﷺ است. ذریه و نسل پیغمبرم - محمد ﷺ - را از دودمان او و شوهرش قرار دادم. و این دو حسینی ﷺ هستند، و آن کسان دیگر، ذریه‌ی ایشان می‌باشند - همه را نام بُرد تا به حضرت قائم ﷺ رسید - و او کسی است که به وجود ظهور او، رحمت خود را در زمین می‌گسترانم و بندگان خود را با دین خود زینت می‌دهم، و این زمانی است که از رحمت من مأیوس شده‌اند. ای ابراهیم! هرگاه بر محمد ﷺ صلووات فرستادی، بر او صیای او هم صلووات بفرست.

بشارات ظهور در کتاب مقدس تورات

در تورات موجود، آیاتی آمده است که بشارات ظهور حضرت ولی عصر «عجل الله فرجه الشریف» را چنین توصیف کرده است: زمانی که هاجر، مادر اسماعیل از ساره گریخت و در بیابان بر سر چشمی آبی نشسته بود. فرشته‌ی الهی با او سخن گفت و دلداریش داد، و او را به بازگشت امر نمود، و مژده‌ی بشارت امری بزرگ را به او داد و فرمود: او را بر همه مسلط می‌گردانم و همه را محتاجِ متظری که هنوز نیامده است می‌کنم، و به اتفاق یهود و نصارا، در زمان ظهور او، این سلطه‌ی عمومی بر کل اهل عالم پیدا خواهد شد.

همچنین در تورات آمده است که ابراهیم به خداوند گفت: ای کاش! اسماعیل در حضور تو زندگی می‌کرد.

حق تعالیٰ به او فرمود: زوجه‌ات ساره برای تو پسری خواهد آورد و تو نامش را اسحاق بگذار و من هم بر عهده خود می‌مانم تا ذریه‌ی او بعد از او عهدِ ابدی باشند.

در مورد اسماعیل، دعای تو را اجابت می‌کنم و او را برکت می‌دهم و از او دوازده رئیس به دنیا می‌آید و امّتی بزرگ از او به وجود می‌آورم. ولیکن عهدم را با ساره استوار می‌سازم و او سال آینده در این وقت خواهد زاید. بعد از بشارت دادن خداوند از تولد اسحاق به ابراهیم ﷺ و اینکه او پادشاه خواهد شد و قوم بزرگی از او به وجود می‌آیند و از نسل او پادشاهانی به وجود می‌آیند (مراد پیغمبران است)؛ ابراهیم ﷺ برای اسماعیل دعا کرد و زندگی جاوید برای او خواست. حق تعالیٰ فرمود: من پروردگار هستم و شرطی که با اسحاق و ذریه‌ی او کرده‌ام، در زمان طولانی اجابت می‌کنم. امّا دعای تو را در حق اسماعیل شنیدم و اجابت می‌کنم و او را برکت می‌دهم و نیرومند و قوی می‌گردانم که دوازده بزرگ از او متولد شوند.

در این سخن، نظر مفسران این است که مقصود از دوازده بزرگ، دوازده امامان معصوم است که از نسل اسماعیل علیه السلام بودند و سلطنت الهی تا قیام قیامت در قائم ایشان است.

در تورات بیان شده است: بعد از جدا شدن لوط از ابراهیم علیه السلام، خداوند به ابراهیم علیه السلام فرمود: چشم‌های خود را بگشا و اطراف این مکان را که در آن مقام داری، از شمال، جنوب، شرق و غرب ملاحظه کن و تمام این زمین را که می‌بینی، به تو و اولاد تو تا آخر عالم خواهم داد.

همچنین در تورات ذکر شده که خداوند به ابراهیم فرمود: از سرزمین و از ولایت و خانه‌ی پدری خود به سوی سرزمینی که به تو نشان می‌دهم، بُرو! که از تو قومی بزرگ به وجود آورم و نام تورا بزرگ گردانم و به آنان که از تو اطاعت کنند، نعمت دهم و دشمنان تورالعن و نفرین رسانم و همه‌ی قبایل جهان را به وسیله‌ی تو آباد سازم.

و نیز در تورات آمده است: ابراهیم علیه السلام پس از شکایت به درگاه حق تعالی از نداشتن فرزند و وعده‌ی خداوند به او برای کثیر نسل و ذریه به اندازه‌ی ستارگان آسمان، خداوند به او خبر می‌دهد که فرزندان او به دو گروه خواهند بود.

گروه اول: بنی اسحاق هستند که چهار صد سال در رنج و تعب خواهند بود.
 گروهی دوم: بنی اسماعیل هستند که در خدمت دین خداوند خواهند بود و بعد از ذلت به مقام عزّت و ثروت نایل می‌شوند، که این وعده در دوره‌ی چهارم است. همچنین می‌فرماید: آفتاب غروب می‌کند و ظلم و ستم تمام جهان را در بر می‌گیرد و در این زمان، چراغی مشتعل از میان تاریکی ظهر می‌کند.

بشارت‌های ظهور منجی عالم بشریت حضرت بقیة الله(عج)

در کتب انبیای بعد از حضرت موسی ﷺ
تا زمان بعثت حضرت عیسی ﷺ

کتاب دانیال نبی

در کتاب دانیال نبی، آیاتی که در مورد بشارت ظهور آمده، چنین است:

آیه‌ی ۱. در آن زمان سرور بزرگ قوم تو - که قائم است - خواهد آمد و رنج و سختی که از قدیم تاکنون بر سر هیچ طایفه‌یی واقع نشده است، به وقوع می‌پیوندد. در آن هنگام است که از قوم تو هر کس که نامش در کتاب مکتوب شده است، نجات خواهد یافت.

آیه‌ی ۲. بسیاری از مردگان از زیر خاک بیرون آمده و زنده خواهند شد؛ برخی برای رستگاری جاودانی و برخی دیگر برای شرمساری و حقارت ابدی.

آیه‌ی ۳. دانشمندانی که مانند ستارگان آسمان، مردمان را به صداقت هدایت می‌کنند، تا ابد درخششده خواهند بود.

آیه‌ی ۴. ای دانیال! کلمات را مخفی نگاه دار و کتاب را تازمان انجام کار تمام کن اتا اینکه زمان زیادی بگذرد و علم میان مردم زیاد شود.

آیه‌ی ۵. آنگاه من - دانیال - دیدم که دو شخص دیگر، یکی بر این سوی نهر و دیگری را در آن سوی نهر ایستاده‌اند.

آیه‌ی ۶. و شخصی به آن مرد که کتاب بر دست گرفته بود و بالای آب نهر ایستاده بود، گفت: این کارهای عجیب و غریب تا چه زمان ادامه دارد؟ آیه‌ی ۷. مردی که لباس از کتان بر تن کرده و بالای آب نهر ایستاده بود در حالی که دستان خود را به سوی آسمان بلند می‌کرد - به حی خداوند جاودان قسم می‌خورد، و حی گفت: این در طی زمان‌های دراز به طول خواهد کشید و به محض تمام شدن پراکندگی نیروی قوم مقدس، تمام این حوادث به پایان خواهد رسید.

آیه‌ی ۸. من این سخنان را شنیدم، اما درک نکردم و گفتم: ای آقا! من! مگر این حوادث چگونه اتفاق خواهد افتاد؟

آیه‌ی ۹. او گفت: ای دانیال! به راه خود ادامه بده؛ زیرا این کلمات تا آخرین لحظه مخفی و مختوم خواهد بود.

آیه‌ی ۱۰. بسیاری از افراد این کلمات را درک نخواهند کرد و تنها دانشمندان آن را خواهند فهمید.

آیه‌ی ۱۱. زمان رفع شدن قربانی دائمی و از بیان رفتن مکروهات، هزار و دویست و نود روز مانده است.

آیه‌ی ۱۲. خوشابه حال کسی که انتظارش به این روز برسد!

آیه‌ی ۱۳. اما تو با انجام کار نیک، راه خود را پیش گیر؛ زیرا در نهایت، در آن روز در منصب خودخواهی ایستاد.

بشارت ظهور در زبور

بشارت ظهور در کتاب زبور از زبان قرآن در سوره‌ی انبیا چنین آمده است:

﴿وَلَقَدْ كَتَبْنَا فِي الزُّبُرِ مِنْ بَعْدِ الذِّكْرِ أَنَّ الْأَرْضَ يَرِثُهَا عِبَادِي الصَّالِحُونَ﴾^۱ هر آینه در زبور نوشتم، پس از آنکه در کتاب‌های آسمانی پیش از زبور نوشته بودیم، که بندگان صالح من مالک زمین می‌شوند.

علی بن ابراهیم در تفسیر خود، مراد از ذکر را کتب آسمانی می‌داند. کتاب زبور مشتمل بر جنگ‌ها و ثنا و ستایش خداوند و دعای رسول خدا^{علیه السلام} و امیر المؤمنین^{علیه السلام} و ذریه‌ی آن دو بزرگوار و اخبار رجعت و ظهور حضرت قائم^{علیه السلام} است، خلاصه‌یی از آن را بیان می‌کنیم.

آیاتی که در زبور مشتمل بر بشارت ظهور آمده، چنین است:
آیه‌ی ۹. عمر ظالمان در این زمان به پایان می‌رسد و منتظران وارث زمین خواهند شد.

آیه‌ی ۱۰. و اندکی بعد از جنگ، ظالمی در جهان نخواهد بود و هر چه به اطراف بنگری، ظلمی نخواهی دید.

آیه‌ی ۱۱. افراد صبور و برذبار، وارثان زمین خواهند شد و از فراوانی نعمت و سلامتی لذت خواهند برداشت.

آیه‌ی ۲۹. صالحان وارث زمین خواهند شد، تا ابد سکوت خواهند کرد. در سیف الامة از قول زبور چنین بیان کرده است: ای کسی که از همه متھور و شجاع تری! شمشیر خود را به کمر بیند....

در زیر دست تو جمعی به خاک خواهند افتاد و تیرهای تو در قلب دشمنان پادشاه تیز است. و دختر پادشاه بر پهلوی راست او نشیند. و فرزندانی خواهد داشت که در روی زمین برای مردم مولا هستند و دین تو را منتشر خواهند کرد.

همچنین در آیه‌ی ۱۱ آمده است: اقوام را به درستی راهنمایی خواهد

کرد؛ به این جهت، آسمان‌ها و زمین مسرو مری شوند و دریاها و صحراءها و هر چه در آن است به وجود مری آیند و درختان جنگل به علت حضور او به ترئم خواهد آمد؛ زیرا او مری آید.

در آیه‌ی ۶۷ چنین بیان شده است: آسمان‌ها عدالت او را اعلام مری کنند و تمامی اقوام جلال و بزرگی او را مری بینند و بت پرستان خجل مری شوند. در الزام الناصب از حسام الشیعه در بیان آیه‌ی ۷۱ زبور، چنین ذکر کرده است: بار خدایا! قیامت خود را برای صاحب و ذریه‌ی او عطا فرما!

و بسیار نزدیک است که در سلطنت او، حجتی ظاهر شود که عدل و قسط را منتشر مری کند و تازمانی که ماه و زمین از میان برود، بر روی زمین حکومت خواهد کرد. لشکریانش در خدمت و اطاعت او هستند، دشمنانش خوار و زبون مری شوند، سلاطین جزایر و عرب و عجم به سوی او هدایا مری فرستند، و به او تعظیم و احترام مری کنند، و او را ثناگو هستند و در خدمتش مری باشند.

بشارت ظهور در کتاب صفینای نبی

در سیف الامة نقل شده است که، صفینای پیامبری از آل داود علیهم السلام است که در کتابش در بیان بشارت ظهور، چنین آورده است:

روز خدا نزدیک خواهد شد و آن، روز سختی خواهد بود. روز دلتانگی و پریشانی احوال است که شجاعان نیز از آن مری ترسند؛ زیرا همراه با صداهای بلند و بادهای تند توأم خواهد شد، و مردم به علت عصیان در برابر صاحب، مانند نابینایان راه خواهند رفت، و خون ظالمان بر روی زمین ریخته خواهد شد و بدن‌هایشان مانند سرگین لگدمال مری شود و طلا و نقره‌های ایشان، آنان را نجات نمی‌دهد. تمام اقوام دین و شریعت او را می‌پذیرند و تمام پادشاهان ظلم در آتش خشم و غصب او خواهند

سوخت. آن زمان است که قلوب اقوام به گفتن نام خداوند پاکیزه می‌گردد و عبادت آنها یکسان خواهد شد.

بشارت ظهور در کتاب شعیایی پیامبر

در کتاب براهین السابطیه‌ی قاضی جواد ساپاطی، بشارت ظهور را در کتاب شعیایی پیامبر چنین ذکر کرده است: در فصل ۱۱، آیه‌ی اول این کتاب می‌فرماید: به زودی بیرون می‌آید و روح رب در همه جا گسترده می‌شود. منظور از روح رب، روح حکمت، معرفت، عدالت و خشیت پروردگار است که خداوند او را صاحب فکر و علم قرار داده است و او از روی ظاهر احکام حکم نمی‌کند؛ بلکه باطن را ملاحظه می‌نماید، سپس حکم می‌راند.

همچنین در ادامه‌ی بشارت ظهور فرمود:

آیه‌ی ۴. میان مساکین به عدالت داوری خواهد کرد و برای مظلومان زمین، به راستی حکم خواهد نمود و ظالمان را از میان خواهد برد.

آیه‌ی ۵. کمریند کمرش، عدالت است و کمریند میانش از امانت می‌باشد.

آیه‌ی ۶. گرگ با میش و پلنگ با بزغاله و گوساله با شیر خواهد چرید و طفل کوچک می‌تواند آنها را براند.

آیه‌ی ۷. گاو و خرس با هم چرا می‌کنند و شیر مانند گاو، کاه می‌خورد و طفلان بر در سوراخ مار بازی می‌کنند.

در فصل ۴۰ کتاب، شعیایی پیامبر در آیاتی، بنی اسرائیل را از بت پرستی نهی کرده و فرموده است:

خداوند می‌فرماید: ای اهل زمین! به یکتا پرستی روی آورید، تا رستگار شوید؛ زیرا من رب شما هستم و خدایی چز من نیست. به ذات خود سوگند می‌خورم! که از دهان من راستی بیرون آید و ممکن نیست که سخن من تغییر کند و زبان همه‌ی آفریدگانم به من سوگند می‌خورند.

بر هیچ فهمیده‌یی پنهان نیست که این آیات دلالت بر ثبات ظهور دارد؛ زیرا آیین بت‌پرستی و کفر و شرک تنها زمانی از صفحه‌ی عالم برانداخته خواهد شد که حضرت حجّت علیه السلام ظهور نماید.

بشارت ظهور در کتاب زکریای نبی

بشارت ظهور در کتاب زکریای نبی، چنین بیان شده است: روزی در درگاه خداوند ظاهر است، نه روز می‌باشد و نه شب؛ بلکه زمانی است در وقت غروب که روشنایی ظاهر می‌شود.

بدان که، این حالت اشاره به زمان غیبت مهدی موعود علیه السلام دارد؛ زیرا ایشان در پس پرده مانند زمان غروب آفتاب است که تابش نور خورشید وجود دارد، اما قرص آن مشاهده نمی‌گردد؛ همچنان که انوار فیوضات حجّت بر عالم می‌تابد، اما وجود گرامی ایشان از دیدگان مردم خارج است. همچنین زکریای نبی فرمود: ای ولایت سلام، شاد باش! ای بیت المقدّس، خوشحال باش! پادشاه تو که راستگو و شفاعت‌کننده‌ی گنهکاران است، به سوی تو خواهد آمد. او فقیر است و بر الاغ سوار می‌شود و اسبان نیرومند را از میان یهود نابود می‌کند و اسلام را میان طوایف عجم منتشر خواهد کرد. اختیار او از دریاها به انتهای زمین خواهد رسید.

بشارت ظهور در کتاب زکیال نبی

در الزام الناصب از حسام الشیعه نقل نموده که، در فصل ۳۷ کتاب زکیال نبی در مورد بشارت ظهور، چنین ذکر شده است: خداوند فرمود: به درستی که من اهل اسلام را جمع می‌کنم؛ تفرقه‌ی میان آنان را بر می‌دارم؛ سلطان حاکمی را بر ایشان قرار می‌دهم و به زودی آنان را از گناه بت‌پرستی پاک می‌گردم. منم آن خدایی که رب ایشانم، و بنده‌ی من - داود نبی - سلطان آنان می‌گردد.

خواهم دانست که در حق تو اشتباه شده است و اگر نتوانی جواب دهی،
خواهم دانست که با آنان یکسانی و همگی به یک اندازه هستید.

حضرت علی علیه السلام فرمود: پرس!

آن مرد مسائل خویش را پرسید و حضرت رو به سوی فرزندش امام حسن علیه السلام
کرد و فرمود: ای ابا محمد! جوابش را بده! امام علیه السلام جواب آن فرد را داد.
سپس آن مرد بعد از ادائی شهادتین، به امیرالمؤمنین علیه السلام اشاره کرد و
فرمود: شهادت می‌دهم که تو ولی مردم و وصی رسول خدا علیه السلام هستی!
سپس به امام حسن علیه السلام اشاره نمود و گفت: شهادت می‌دهم که تو وصی
امیرالمؤمنین علیه السلام هستی! و به ترتیب اسامی امامان بزرگوار را گفت، و در
آخر فرمود: شهادت می‌دهم بر مردی که فرزند حسن علیه السلام و کنیه و نامش تا
زمانی که امرش ظاهر نشود، بُرده نخواهد شد. پُر کند جهان را با عدل و داد
خویش، در حالی که زمین از ظلم و بی‌داد پُر شده است، و رحمت خدا بر
تو باد! ای امیرالمؤمنین! آنگاه برخاست و رفت.

در این وقت، حضرت امیرالمؤمنین علیه السلام به امام حسن علیه السلام فرمود: دنبال او
برو و ببین به کجا می‌رود! امام حسن علیه السلام رفت و سپس بازگشت و فرمود: تا
پای خود را از مسجد بیرون نهادم، ندانستم به کجای زمین فرو رفت.
امیرالمؤمنین علیه السلام به امام حسن علیه السلام فرمود: آیا او را می‌شناسی?
امام علیه السلام عرض کرد: خدا و رسول و وصی او علیه السلام داناتر هستند.
حضرت علیه السلام فرمود: او خضر بود.

بشارت‌های ظهور منجی عالم بشریت حضرت بقیة الله(عج)

در انجیل‌های اربعه

انجیل متی

در انجیل متی، باب بیست و پنجم پیرامون ظهور بشارت‌هایی داده شده است:

شمارا از پیش به چیزی خبر می‌دهم. بنابراین، اگر به شما بگویند که در صحراست، باور نکنید؛ زیرا مانند برق که از شرق ساطع می‌شود تا در مغرب ظاهر گردد، ظهور پسر انسان نیز چنین خواهد شد.

در آن ایام است که آفتاب تاریک می‌گردد و نور ماه منقطع می‌شود و ستارگان فرو می‌ریزد. در این هنگام، علامت پسر انسان در آسمان ظاهر می‌گردد که بر ابرهای آسمان سوار شده است. او باشکوه و قدرت می‌آید و فرشتگان با صدای بلند، فرستاده و برگزیدگان او را به افلاتک مژده خواهند ناد. و پس از این است که، درخت انجیر شاخه‌اش نازک شده و برگ سی آورد و خواهند فهمید که تابستان نزدیک است. زمانی که شما این علایم را ببینید، خواهید فهمید که آمدن او نزدیک و راست است.

همچنین در آیات ۴۲ تا ۴۴ بیان شده است: بیدار باشید! زیرا نمی‌دانید در کدام ساعت، خداوند می‌آید؛ لیکن این را بدانید که اگر صاحب خانه می‌دانست که چه موقع از شب دزد می‌آید، بیدار می‌ماند و نمی‌گذشت که دزد او را غافلگیر کند. شما نیز آماده باشید؛ زیرا نمی‌دانید در چه ساعتی پسر انسان می‌آید.

در باب سیزدهم، آیه‌ی ۱۳ انجیل متی گفته شده است که، گفت: آسمان مثل دانه‌ی خردلی است که شخصی آن را در مزرعه‌ی خویش بکارد، هر چند که از سایر دانه‌ها کوچک‌تر است؛ ولی چون رشد کند، بزرگ‌ترین گیاه است و چنان درختی می‌شود که مرغان آسمان آمدند و در شاخه‌هایش آشیانه می‌کند.

چنان که روشن است، احتمالاً مراد از کشت کننده‌ی دانه‌ی خردل، حضرت رسول خدا ﷺ باشد که دین اسلام را کشت داده است و مراد از رشد دانه‌ی خردل و بزرگ‌ترین گیاه بودن، زمان ظهور حضرت حجت ﷺ است که در زمان آن حضرت، دین اسلام چنان رشد می‌کند که همه مردم این دین را می‌پذیرند و شریعتی به جز اسلام نخواهد بود. و مراد از مرغان هوا، ملائیکه می‌باشد که در آن زمان با جنیان و آدمیان، همه در خدمت آن حضرت خواهند بود.

در باب بیستم انجیل متی چنین ذکر شده است: ملکوت آسمان مانند صاحب باغی می‌ماند که با مداد از باغ بیرون می‌رود تا برای باغ، کارگر اجیر نماید؛ در همان لحظه با کارگری، روزی یک دینار قرار می‌گذارد و به باغ خود می‌فرستد. نزدیک سه ساعت بعد، دوباره بیرون رفته و کارگرانی دیگر که در بازار بیکار بودند را می‌بیند و به آنان می‌گوید: به باغ بروید تا حق شمارا بدهم، و نزدیک شش و نه ساعت بعد هم بیرون می‌رود و همین سخن را بادیگران می‌گوید.

دوباره یازده ساعت بعد، نیز بیرون می‌رود و چند نفر دیگر را بیکار

می بینند و به آنان می گوید: برای چه همه روز را بیکار ایستاده اید؟
ایشان می گویند: هیچ کس ما را اجیر نکرد. بنابراین به آنها می گوید: به
باغ بروید تا حق شمارادر آن جا خواهم داد.

وقتی که شب فرا می رسد، صاحب باغ می خواهد مزد کارگران را بدهد.
می گوید: کارگران را از آخرین تابه اوّلین نفر بیاید و مزد خوشیش را بگیرند.
بنابراین افرادی که ساعت یازده آمده‌اند، می آیند و هر نفر یک دینار دریافت
می کنند. آن گروهی که اوّل صبح آمده‌اند، گمان می کنند که مزد بیشتری
دریافت خواهد کرد؛ ولی آنان نیز، بیش از یک دینار دریافت نمی کنند.
بنابراین، به صاحب باغ اعتراض می کنند که چرا به آخرین نفر که یک ساعت
کار کرد و ما، که تمام روز متحمل سختی شده‌ایم، مزد مساوی داده‌ای؟

در جواب ایشان می گوید: ای رفیق! به تو ظلمی نشده است، مگر با تو با
یک دینار قرار نبسته‌ام. حق خود را بگیر و برو! آیا من نمی توانم با مال خود
هر چه بخواهم، انجام دهم. بنابراین، اوّلین و آخرین خوانده خواهند شد،
اما برگزیدگان کم هستند.

بادقت نظر در این آیات، روشن است که اشاره به نبوت حضرت خاتم
الانبیاء ﷺ دارد؛ زیرا دین او آخرین دین‌ها و امت او آخرین امت‌هast و
حدیث «نَحْنُ الْآخِرُونَ السَّابِقُونَ» بر این گفتار حضرت عیسیٰ ﷺ دلالت دارد،
و همچنین اشاره به بشارت ظهور حضرت حجّت ﷺ دارد که یاران او از میان
اقوام، تنها برگزیدگانِ قوم هستند که فقط سیصد و سیزده نفر می باشند.

بشارت ظهور در انجیل مرقس

در انجیل مرقس، باب سیزدهم نیز پیرامون بشارت ظهور گفته شده است:
هر گاه کسی به شما بگوید که هم اکنون مسیح در این جا و یا در آن جا
هست، باور نکنید. در آن روز است که مسیحیان دروغین و پیامبران کذاب

ظاهر می‌گردند و معجزاتی را از خود صادر خواهند کرد، که اگر ممکن می‌شد برگزیدگان را هم گمراه می‌کردند، ولیکن شما بر حذر باشید.

اکنون به شما از پیش، از همه امور خبر می‌دهم. در آن روز است که بعد از مصیبت، خورشید تاریک و نور ماه قطع می‌گردد و ستارگان فرو می‌ریزد و قوای افلاک متزلزل خواهد شد.

آنگاه پسر انسان را می‌بینید که سوار بر ابرها با قدرت و عظمت خواهد آمد و ملایکه، برگزیدگان خود را به جهات اربعه از انتهای زمین تا به اقصای افلاک خواهند فرستاد. و در آن حال از درخت انجیر، مانند آن را برگیرند و چون شاخه‌اش نازک شود، برگ می‌روید. بنابراین خواهند دانست که تابستان نزدیک است. زمانی که شما این علایم را دیدید، بدانید که ظهر نزدیک و راست است.

به شما بگویم که هر آینه این دنیا نخواهد گذشت، تا جمیع این حوادث روی دهد. آسمان و زمین زایل خواهد شد، اما کلمات من هرگز زایل نمی‌شود. از آن روز و ساعت، هیچ کس به غیر از او آگاه نیست، حتی فرشتگان نیز آگاه نیستند.

بنابراین، بیدار باشید و دعا کنید؛ زیرا نمی‌دانید آن زمان کی فرامی‌رسد. مانند کسی که عازم سفر شده و خانه‌ی خود را می‌گذارد و ملازمان خود را بر آن گماشته و به هر یک سلطنتی خاص داده تا مراقب باشند و بیدار بمانند، بیدار باشید! زیرا نمی‌دانید صاحب خانه کی می‌آید، در شب یا نصف شب و یا صبح می‌آید. مباداً ناگهان صاحب خانه بیاید و شما را خفته ببیند!

بشارت ظهرور در انجلیل لوقا

بشارت ظهرور حضرت در انجلیل لوقا در باب بیست و یکم چنین بیان شده است: چون بعضی افراد در مورد هیکل سخنانی می‌گویند که به سنگ‌های

و حشت آراسته شده است، گفت: آیا می‌شود از این چیزهایی که می‌بینید، سنگی بر سنگی گذارده نشود و به زیر افکنده نشود.

از او سؤال کردند و او گفت: ای استاد! این امور چه زمانی واقع می‌شود و علامت نزدیک شدن این وقایع چه وقت می‌باشد؟ گفت: احتیاط کنید! چه بسا خواهد گفت که من آمده‌ام و او من هستم.

آن زمان است که ظهور نزدیک است. بنابراین به دنبال ایشان نروید که گمراه خواهید شد. زمانی که اخبار جنگ‌ها و فسادها را شنیدید، مضطرب نشوید؛ زیرا این امور برای ظهور ضروری است، ولیکن آخرین ساعات نیست.

زلزله‌های بزرگ و قحطی پدید می‌آید و حوادث ترسناک و علامات بزرگ از آسمان ظاهر خواهد شد. در آفتاب و ماه و ستارگان علامتی ظاهر می‌گردد و امت به علت تلاطم دریا و امواجش حیرت زده می‌گردد، و دل‌های مردم برای خلاصی از وقایع، سرهای خود را به آسمان بلند می‌کنند که برای آن مثلی خواهد گفت که به درخت انجیر و سایر درختان نظر کنید و چون می‌بینند که شکوفه می‌کند، خواهند فهمید که تابستان نزدیک است. زمانی که شما این امور را مشاهده کردید، بدانید که ملکوت خداوند نزدیک است. به شما می‌گوییم تازمانی که این وقایع اتفاق نیافتد، دنیا به انتهان خواهد رسید. آسمان و زمین زایل خواهد شد، اما کلام من زایل نمی‌گردد.

پس، از خود محافظت کنید که مبادا دل‌های شما از مستی و اندیشه‌های دنیوی سنگین شود، که آن روز، ناگهان بر شما می‌رسد؛ زیرا مانند دامی بر همه اهل زمین خواهد افتاد.

پس دعا کنید و بیدار باشید، تا شایسته‌ی آن شوید که از این امور واقع شده، نجات یابید و در حضور پسر انسان باشید.

حضرت فرمود: آنان که بر ابرها سوار هستند و در آسمان سیر می‌کنند. ایشان، گم شدگانی هستند که آیه‌ی مبارکه‌ی «أَيْنَ مَا تَكُونُوا يَأْتِ بِكُمُ اللَّهُ جَمِيعاً»^۱ در حق ایشان آمده است.^۲

۳- عیاشی در تفسیر^۳ خود تقل کرده است که رفاعه بن موسی از امام جعفر صادق^{علیه السلام} و ابن بکیر از امام موسی کاظم^{علیه السلام} و نیز عبدالعلی حلبی از امام محمد باقر^{علیه السلام} روایت کرده‌اند: مصداق آیه‌ی مبارکه‌ی «وَلَهُ أَسْلَمَ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ طَوْعاً وَكَرْهًا وَإِلَيْهِ يُرْجَعُونَ»^۴ زمان ظهر حضرت حجت^{علیه السلام} می‌باشد.

همچنین عبدالله بن بکیر گفت: از امام موسی کاظم^{علیه السلام} معنی قول خداوند متعال را درباره‌ی این آیه‌ی مبارکه پرسیدم، حضرت فرمود: این آیه در شان مبارک حضرت قائم^{علیه السلام} نازل شده است. زمانی که ایشان بر یهود و نصارا و آفتاب پرستان و زندقیان و مردم مرتد و کفاری که در مشرق و مغرب زمین هستند، خروج نماید، اسلام را بر آنان عرضه می‌کند و هر کس اسلام آورده، او را به گزاردن نماز و دادن زکات و آنچه که به آن مأمور شده است و هر چه که محبوب خداوند است، فرمان می‌دهد؛ و هر کس که اسلام نیاورد، گردش را بزنند، تا اینکه در مشرق و مغرب، جز خدا پرستان کسی باقی نماند. عرض کردم: فدایت شوم! مردم بیشتر از آن هستند که با ایشان چنین معامله‌یی شود؟

حضرت فرمود: وقتی خداوند کاری را بخواهد، بسیار را اندک و اندک را بسیار می‌گرداند.

۱. همان.

۲. تفسیر عیاشی، ج ۱، ص ۱۸۳.

۳. آل عمران، ۸۳ معنی آیه: کسانی که در آسمان‌ها و زمین به خاطر خداوند اسلام آورند، خواه از روی طوع و رغبت و یا قهر و غلبه باشد.

۴- علی بن ابراهیم^۱ در تفسیر خود از شهر بن حوشب نقل کرده است: روزی حجاج به من گفت: ای ابن حوشب! آیه‌یی در کتاب خدا است که در فهم آن مانده‌ام؟

گفتم: ای امیر! اکدام آیه است؟

گفت: آیه‌ی **﴿وَإِنْ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ إِلَّا لَيُؤْمِنَنَّ بِهِ قَبْلَ مَوْتِهِ وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ يَكُونُ عَلَيْهِمْ شَهِيدًا﴾**^۲; سوگند به خدا! فرمان می‌دهم که یهود و نصارا را گردن بزنند، بدون آنکه به گوشی چشمی، نگران آنها شوم.

گفتم: اصلاح الله الامیر! امیر معنی آن را درست متوجه نشده‌اند. به درستی که عیسیٰ پیش از قیامت نزول خواهد کرد و هیچ ملتی از یهود و نصارا باقی نخواهد ماند، مگر آنکه پیش از مردنش به او ایمان آورند و ایشان نیز، پشت سر حضرت نماز می‌گذارند.

گفت: این مطلب را از کجا می‌گویی؟

گفتم: حضرت محمد بن علی بن حسین علیهم السلام برای من فرمود. او گفت: سوگند به خدا! این معنی را از سرچشمه‌ی صافی اخذ کرده و آورده است.

۵- ابن فارسی در روضة الوعظین مصدق آیه‌ی مبارکه‌ی **﴿وَمِنْ قَوْمٍ مُّوسَى أُمَّةٌ يَهُدُونَ بِالْحَقِّ وَبِهِ يَعْلَمُونَ﴾**^۳ را به سند معتبر از قول امام صادق علیه السلام چنین روایت کرده است: زمانی که حضرت حجت ظهور می‌نماید، بیست و هفت مرد از پشت خانه‌ی کعبه بیرون خواهد آمد، که بیست و پنج نفر آنان از قوم موسی علیهم السلام می‌باشند که به حق حکم می‌کنند و به حق عدالت

۱. بحار، ج ۹، ص ۱۹۵ و ج ۱۴، ص ۳۴۹. تفسیر قمی، ج ۱، ص ۱۵۸.

۲. نساء، ۱۵۹. معنی آیه: نیست از اهل کتاب، مگر آنکه به او [عیسیٰ علیهم السلام] ایمان آورد، قبل از مردن او که در روز قیامت بر ایشان گواه باشد.

۳. اعراف، ۱۵۹. معنی آیه: و از قوم موسی، گروهی به حق راهنمایی کنند و به حق عدالت نمایند.

می‌نمایند، و هفت نفر ایشان از اصحاب کهف می‌باشد. همچنین یوشع و حسی موسی، مؤمن آل فرعون، سلمان فارسی، ابو دجانه‌ی انصاری^۱ و مالک اشتر نیز از ایشان می‌باشد.

۶- در کتاب کافی^۲ از محمد بن مسلم روایت شده است که امام صادق علیه السلام فرمود: تأویل آیه‌ی مبارکه‌ی «وَقَاتِلُوهُمْ حَتَّىٰ لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ وَيَكُونَ الدِّينُ كُلُّهُ لِلَّهِ»^۳ تاکنون نیامده است؛ زیرا هرگاه قائم ما ظهر نماید، هر کس آن حضرت را درک نماید، تأویل این آیه را ببیند. هر آینه باید سلطنت آیین مقدس حضرت محمد علیه السلام به تمام دنیا برسد، تا حیرتی بر روی زمین نماند.

۷- شیخ صدوق^۴ از ابو بصیر روایت کرده است: امام صادق علیه السلام در تأویل آیه‌ی مبارکه‌ی «هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَىٰ وَدِينِ الْحَقِّ لِيُظْهِرَهُ عَلَىٰ الدِّينِ كُلِّهِ وَلَوْ كِرِهَ الْمُشْرِكُونَ»^۵ فرمودند: سوگند به خدا! تأویل این امر واقع نمی‌شود تازمانی که قائم علیه السلام ما خروج نماید. پس، چون خروج کرد، هیچ کافر و مشرکی باقی نمی‌ماند، جز آنکه به خروج او کراحت داشته باشد. اگر کافری در شکم سنگی پنهان شود، آن سنگ به سخن درآید و گوید: ای مؤمن! در شکم من کافری پنهان شده است، مرا بشکن و او را بکش.

۸- در خبری از امام صادق علیه السلام روایت کرده است: خدای تعالی، حضرت قائم علیه السلام را ظاهر می‌فرماید، چنان که در آیه‌ی مذکور به جدش و عده داده است.

۱. در روایت طبری به جای ابو دجانه‌ی انصاری، جابر بن عبد الله ذکر شده است.

۲. کافی، ج ۱، ص ۲۰۱.

۳. انفال، ۳۹. معنی آیه: با کفار و مشرکین جنگ کنید، تا فتنه نباشد و تمام دین از برای خدا باشد.

۴. بحار، ج ۱، ص ۶۰.

۵. توبه، ۳۳. معنی آیه: اوست آن چنان خدایی، که رسول خود را با هدایت و آیین راست فرستاد تا او تو را بر تمام دین‌ها غالب گردداند، هر چند مشرکین کراحت داشته باشند.

۶. بحار، ج ۵۲، ص ۳۴۱.

مفضل عرض کرد: یابن رسول الله! پس تأویل آیه‌ی مبارکه‌ی «لَيُظْهِرَ
عَلَى الَّذِينَ كُلَّهُ وَلَوْكَرَهُ الْمُشْرِكُونَ»^۱ چیست؟

حضرت فرمود: تأویل این آیه، قول خداوند متعال «وَقَاتَلُوهُمْ حَتَّىٰ لَا
تَكُونَ فِتْنَةٌ وَيَكُونَ الَّذِينَ كُلَّهُ اللَّهُ»^۲ است. ای مفضل! به خدا سوگند! اختلافات
ملت‌ها و دین‌ها را بر طرف می‌سازد تا همه بر دین واحد باشند؛ چنان‌که
خداوند فرمود: «إِنَّ الَّذِينَ عَنِ الدِّينِ إِلَّا هُمْ أَنفُسُهُمْ يَرِيدُونَ
الْإِسْلَامَ وَإِنَّمَا قَلَنَ يُقْبَلَ يَنْهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ»^۳.

۸- شیخ کلینی^۴ از امام صادق علیه السلام روایت کرده است: مصدق امت
معدوده در آیه‌ی مبارکه‌ی «وَلَئِنْ أَخْرَنَا عَنْهُمُ الْعَذَابُ إِلَى أُمَّةٍ مَغْدُودَةٍ لَيَقُولُنَّ مَا
يَحْبِسُهُ أَلَا يَوْمَ يَأْتِيهِمْ لَيْسَ مَصْرُوفًا عَنْهُمْ وَحَاقَ بِهِمْ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهِزُونَ»^۵
سیصد و سیزده نفر از اصحاب قائم علیه السلام می‌باشند.

در کافی^۶ از ابی عبدالله در قول پروردگار متعال «فَاسْتَبِقُوا الْخَيْرَاتِ أَئِنَّ مَا
تَكُونُوا يَأْتِي بِكُمُ اللَّهُ جَمِيعًا»^۷ آمده است که اصحاب حجت علیهم السلام سیصد و سیزده
نفر می‌باشند.

۹- سید بحرانی^۸ از قول امام جعفر صادق علیه السلام روایت کرده است: روزی
مردی خدمت امیرالمؤمنین علیه السلام شرفیاب شده و از طولانی شدن دولت جور و باطل

۱. توبه، ۳۳.

۲. آل عمران، ۱۹. معنی آیه: دین در نزد خدا اسلام است.

۳. آل عمران، ۸۵. معنی آیه: و هر کس جزو اسلام، آیینی برای خود انتخاب کند، از او پذیرفته نخواهد شد
و او در آخرت از زیانکاران است.

۴. کافی، ج ۸، ص ۱۴۷.

۵. هود، ۸. معنی آیه: اگر عذاب آنان را به تأخیر اندازیم، تازمانی گروهی شمرده شده، هر آینه گویند:
البته چه چیزی آن عذاب را از وقوع بازداشت؟ آگاه باشید! روزی که به سوی ایشان بیاید، نیست دفع
شده‌یی از ایشان و آنجه را که مسخره می‌کرددند، آنان را فرو خواهد گرفت.

۶. کافی، ج ۸ و ص ۱۴۸.

۷. دلائل الامامه، ص ۲۵۱.

شکایت کرد. آن حضرت ﷺ فرمود: به خدا سوگند! آنچه که شما آرزو دارید به هلاکت اهل باطل و نابودی مردم جاهم و اینمی صاحبان تقوابه و قوع نمی‌پیوندد، تا اینکه از شدّت فقر و پریشانی برای هر یک از شما قدرت گام برداشتن نباشد و در نهایت تنگدستی در نزد مردم، از مردار نزد صاحبی خوارتر خواهد شد. در آن زمان است که، ناگاه نسیم عنایت ازلی و الهی خواهد وزید و صبح سعادت از افق اقبال دمیدن گیرد و نصرت و فتح الهی به شما برسد و این، فرمایش پروردگار عزیز در کتاب خویش است، که این حدیث مصدق آیه‌ی مبارکه‌ی «**حَتَّىٰ إِذَا اسْتَيْئَسَ الرُّسُلُ وَظَلَّنُوا أَنَّهُمْ قَدْ كُذِبُوا جَاءَهُمْ نَصْرٌ نَا**» می‌باشد.

۱۰- شیخ صدقه^۱ پیرامون آیه‌ی مبارکه‌ی «**أَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يُخْيِي الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا قَدْ بَيِّنَ لَكُمُ الْآيَاتِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ**» از امام محمد باقر^ع نقل کرده است: مُردن زمین، کافر شدن اهل زمین است؛ بنابراین خداوند زمین را به دست حضرت بقیة الله^ع زنده می‌گرداند و زمین را پُر از عدل و داد می‌نماید.
کلینی^۲ در کافی پیرامون آیه‌ی فوق از امام صادق و امام کاظم^ع روایت کرده است که، مراد از زنده شدن زمین، گستردگی شدن عدل بر روی زمین است، پس از آنکه ظلم و ستم آن را فراگرفته است.

۱۱- علی بن ابراهیم در تفسیر آیه‌ی مبارکه‌ی «**وَلَوْ تَرَىٰ إِذْ فَزِعُوا فَلَأَفْوَتَ وَأَخِذُوا مِنْ مَكَانٍ قَرِيبٍ» وَقَالُوا آمَنَّا بِهِ وَأَنَّى لَهُمُ التَّنَاؤشُ مِنْ مَكَانٍ بَعِيدٍ**» از امام

۱. یوسف، ۱۱۰. معنی آیه: تا زمانی که رسولان ناامید شدند و تکذیب کنندگان پنداشتند که آنان دروغ گفته‌اند؛ در این هنگام یاری ما به سراغ آنان آمد.

۲. بحار الانوار، ج ۵۱، ص ۵۳

۳. حمید، ۱۷. معنی آیه: بداییدا به درستی که خدا زمین را زنده می‌کند، بعد از مُردن آن. به تحقیق، روشن گردانیده‌ام برای شما نشانه‌های خداوندی خود را به جهت آنکه ادراک و تعقل نمایید.

۴. کافی، ج ۷، ص ۱۷۴

۵. سباء، ۵۱ و ۵۲. معنی آیه: ای رسول مکرم! کاش بیشی آن گروه را که دچار فزع شده‌اند. پس، از برای آنان قرارگاهی نیست و از پنجه‌ی قدرت ما نمی‌توانند بیرون روند و گرفته شوند از مکانی نزدیک و بگویند ایمان آور دیم به او. کجاست برای ایشان دسترسی به او از راه دور؟

محمد باقر علیه السلام روایت کرده است: ای کاش! می دیدی زمانی را که لشکر سفیانی به صحیحه‌ی آسمانی گرفتار داشت و فزع شده‌اند و نمی‌توانند فرار کنند و در زیر قدم‌های خود به زمین^۱ فرو می‌روند. آنها می‌گویند: به قائم آل محمد علیه السلام ایمان آوردیم، اما ایمان آنها در این گرفتاری از راه دور به قائم علیه السلام به چه معناست؟

چنان‌که معلوم است، لشکر سفیانی بعد از جنگ و عداوت، زمانی که به شدت و گرفتاری دچار شدند، تصدیق قائم آل محمد علیه السلام را خواهند کرد، که این ایمان و اذعان پذیرفتی نیست و همگی هلاک خواهند شد؛ زیرا به قول پروردگار متعال (فَلَمَّا رَأَوْا بِأَسْنَا قَالُوا آمَنَّا بِاللهِ وَحْدَهُ وَكَفَرْنَا بِمَا كُنَّا بِهِ مُشْرِكِينَ^۲) است که چنین ایمانی از روی قهر و اضطرار است، نه از روی طوع و اختیار؛ همانند توبه‌ی فرعون و ایمان او به درگاه حضرت احادیث که پذیرفته نگردید. همچنین در یوم الفتح که پروردگار آن را خبر داده است (قُلْ يَوْمَ الْفَتْحِ لَا يَنْفَعُ الظَّالِمُونَ كَفَرُوا إِيمَانُهُمْ وَلَا هُمْ يُنْظَرُونَ^۳)، که آن حضرت علیه السلام ایمان‌کسانی که خود را در پنجه‌ی سختی و عذاب شمشیر گرفتار ببینند را قبول نمی‌نمایند و آنان را هلاکت خواهد کرد. در حالی که اخبار بسیاری آمده است که آن حضرت علیه السلام کفار را میان اسلام و قتل مخیّر می‌سازد و هیچ جزیه‌یی را نمی‌پذیرد.

۱۲- علی بن ابراهیم^۴ پیرامون آیه مبارکه‌ی (حَمْقَعَسَقَ) از امام محمد باقر علیه السلام روایت کرده است: «حَم»؛ یعنی: حتم شده. «ع»؛ یعنی: عذاب. «س»؛ یعنی: به شماره‌ی سنین یوسف علیه السلام و «ق»؛ یعنی: قذف و مسخ؛ زیرا در زمان

۱. خسف بیدا.

۲. غافر، ۸۳ معنی آیه: هنگامی که عذاب [شدید] ما را دیدند، گفتند: هم اکنون به خداوند یگانه ایمان آوردیم و به معبد‌هایی که همتای او می‌شمردیم، کافر شدیم.

۳. سعدۀ، ۲۹. معنی آیه: بگوای پیغمبر! در روز فتح ایمان منفعت نمی‌بخشد. به کسانی که کفر ورزیده‌اند و نه به ایشان مهلت داده شوند. ۴. بخاری، ج ۲۴، ص ۳۷۳.

خروج قائم ﷺ که مهدی امت است، خروج سفیانی و اصحابش و گروهی از طایفه کلب که سی هزار نفر هستند، واقع خواهد شد.

خلاصه تفسیر آیه مبارکه‌ی بنابر مضمون خبر، این است: وقوع عذاب و سختی و محنت و تنگی، پس از ظهر قائم ﷺ در مدت پانزده سال که عدد سال‌های قحطی و سختی یوسف ﷺ است، ختم خواهد شد و قذف و مسخ لشکر سفیانی در زمان ظهر آن حضرت محتوم خواهد بود.

اما یحیی بن حسن بن طریق^۱ در کتاب عمدہ در تفسیر آیه مزبور گفته است: «سین» اشاره به سنا و ضیای نور حضرت مهدی ﷺ دارد، و «ق» اشاره دارد به قوت عیسی ﷺ در زمانی که نزول کند و نصارا را به قتل برسانند و معابد آنان را خراب کند.

۱۳- شیخ صدق^۲ از مفضل بن عمر روایت کرده است: از امام جعفر صادق ^{علیه السلام} مصدق آیه مبارکه‌ی «وَالْعَصْرِ» *إِنَّ الْإِنْسَانَ لَفِي خُسْرٍ إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَتَوَاصَوْا بِالْحَقِّ وَتَوَاصَوْا بِالصَّابِرِ*^۳ را پرسیدم. ایشان فرمود: مراد از عصر، وقت خروج حضرت قائم ﷺ است و مراد از انسانی که دچار هلاکت و زیان شده است، دشمنان ما می‌باشند. مقصود از ایمان آورندگان، مؤمنان به آیات ما هستند و مقصود از عمل صالح، مواسات با برادران دینی است. منظور از وصیت به حق، وصیت به امامت است و منظور از وصیت به صبر، صبر در زمان غیبت قائم آل محمد ^{علیهم السلام} است.

۱۴- علی بن ابراهیم^۴ از محمد بن مسلم نقل کرده است: از امام محمد باقر ^{علیه السلام} درباره آیه مبارکه‌ی «وَاللَّيْلٌ إِذَا يَغْشَى^۵» سؤال کردم، حضرت

۱. بخار، ج ۲۶، ص ۳۶۶.
۲. بخار، ج ۲۴، ص ۲۱۴.

۳. و العصر، ۱ تا ۳، معنی آیه: سوگند به عصر ابه درستی که انسان، هر آینه در نقصان و هلاک است، مگر کسانی که ایمان آورده‌اند و کارهای نیکورا به جای آورده‌اند و یکدیگر را به صبر وصیت کرده‌اند.

۴. تفسیر قمی، ج ۲، ص ۴۲۵.

۵. لیل، ۱، معنی آیه: سوگند به شب ازمانی که تاریکی او، عالم را فراگیرد.

فرمود: مراد ظلمتی است که حضرت امیر المؤمنین علیه السلام را از حق خود جدا ساخت و آن حضرت بر دولت باطل صبر نمود تا سرنگون شد.

گفت: درباره‌ی معنی آیه‌ی مبارکه‌ی «وَالنَّهَارِ إِذَا تَجَلَّى^۱» نیز پرسیدم.

فرمود: مقصود از نهار، قائم ما اهل بیت علیه السلام است؛ زیرا زمانی که قیام نماید، دولت او بر باطل چیره می‌گردد. همچنین فرمود: پروردگار متعال در قرآن حقایق را با مثال‌ها بیان نموده است و به پیغمبر خود و ما که او صیای پیغمبر او هستیم - خطاب کرده است و ما را از قرآن جدا نمی‌داند.

۱۵- علی بن ابراهیم در تفسیر آیات شریفه‌ی سوره‌ی اسراء^۲ - که در شأن مبارک حضرت حجت علیه السلام آمده - چنین گفته است: «وَقَضَيْنَا إِلَى بَنِي إِسْرَائِيلَ فِي الْكِتَابِ» در اینجا، خطاب به بنی اسرائیل را قطع کرده و به امت محمد علیه السلام خطاب کرده است که به ایشان خبر دادیم. «لَتُقْسِدُنَّ فِي الْأَرْضِ مَرْتَثَيْنِ» دوبار بر روی زمین فساد می‌کنید و نقض عهد و پیمان پیغمبرتان را خواهید کرد. «وَلَتَعْلُمُنَّ عُلُوًّا كَبِيزًا» و ادعای خلافت می‌کنید. «فَإِذَا جَاءَهُمْ أَعْذُّ أُولَاهُمَا» زمانی که اولین انتقام در جمل آمد. «بَعْثَتْنَا عَلَيْكُمْ عِبَادًا لَنَا أُولَئِي بَأْسٍ شَدِيدٍ» بندگان جنگجو و نیرومند خود را به سوی شما فرستادیم (منظور حضرت امیر المؤمنین علیه السلام و اصحاب ایشان می‌باشد). «فَجَاءُوكُمْ مُخْلَلَ الدِّيَارِ» پس ایشان به جستجوی شما خواهند آمد و شمارا به قتل خواهند رساند. «وَكَانَ وَعْدًا مَفْعُولًا» و این وعده‌ی انتقام حتمی خواهد بود. «ثُمَّ رَدَدْنَا لَكُمُ الْكَرَّةَ عَلَيْهِمْ» باز هم فرصت سلطنت به شما خواهیم داد (بنی امیه سلطنت را از آل محمد علیه السلام خواهند گرفت). «وَأَمْدَدْنَاكُمْ بِأَمْوَالٍ وَبَنِينَ وَجَعْلْنَاكُمْ أَكْثَرَ نَفِيرًا» با اموال و اولاد به بنی امیه یاری می‌رسانیم و اصحاب ایشان را از

۱. لیل، ۳. معنی آیه: و سوگند به روز ازمانی که نور و روشنی او، هویدا و آشکار شود.

۲. تفسیر قمی، ج ۲، ص ۱۴.

اصحاب حضرت حسین بن علی ﷺ بیشتر خواهیم کرد (او را می‌کشید و اولاد و زنان آل محمد را به اسارت خواهید برد). «إِنَّ أَخْسَنَنُّمْ أَخْسَنَنُّمْ لِأَنفُسِكُمْ وَإِنَّ أَسَأَنُّمْ فَلَهَا قَإِذَا جَاءَ وَعْدُ الْآخِرَةِ» اگر نیکی را احسان کردید، به خود کردید، و اگر بدی کردید به خود تان کردید، و آن زمان که وقت انتقام فرار سد (حضرت قائم ﷺ قیام کرد). «لَيَسْوُءُوا وُجُوهَكُمْ» رخسارهی شما از ترس سیاه خواهد شد. «وَلَيَدْخُلُوا الْمَسْجِدَ كَمَا دَخَلُوا أَوَّلَ مَرَّةً» رسول خدا ﷺ و اصحابش و امیر المؤمنین و اصحاب او مانند بار اول داخل مسجدالحرام می شوند. «وَلَيُتَبَرُّوا مَا عَلَوْا تَتَبَرِّأُ» بر شما تسلط می یابند و شمارا به سختی و هلاکت می رسانند.

بعد از آن، پروردگار متعال خطاب به آل محمد ﷺ می فرماید: «عَسَى رَبُّكُمْ أَنْ يَرْحَمَكُمْ» امید است که خداوند شما را یاری رساند و شما را بر دشمنان آل محمد ﷺ غالب گرداند! سپس به بنی امیه خطاب می کند: «وَإِنْ عَذْتُمْ عُذْنَا» اگر شما با خروج سفیانی به اعمال خویش باز گردید، ما هم با قائم ﷺ باز می گردیم.

۱۶- در تفسیر^۱ آیاتی از سوره‌ی مبارکه‌ی انبیا^۲- که در شأن مبارک حضرت بقیه‌الله ﷺ آمده - چنین آمده است: «فَلَمَّا أَخْسُوا بِأَسْنَنَا» زمانی که ستمکاران (بنی امیه) قائم مالله ﷺ را دیدند، «إِذَا هُمْ مِنْهَا يَرْكُضُونَ» از انتقام او گریختند، «لَا تَرْكُضُوا وَأَرْجُعُوا إِلَى مَا أُتْرِفْتُمْ فِيهِ وَمَسَاقِنِكُمْ لَعَلَّكُمْ تُشَائِلُونَ» و به سوی گنج‌هایی که فراهم کرده بودند و خانه‌هایی که با اشک دیده‌ی مردم ستمدیده ساخته بودند، پناه می‌برند؛ اما قائم ﷺ آنچه را که جمع کرده بودند، از ایشان مطالبه می‌کند و ایشان می‌گویند: «قَالُوا يَا وَيْلَنَا إِنَّا كُنَّا ظَالِمِينَ» وای بر ما که از ستمکاران بودیم! «فَمَا زَالَتْ تَلْكَ دَعْوَاهُمْ حَتَّى

جَعْلَنَا هُمْ حَصِيدًا خَامِدِينَ و ایشان جنگ خواهند کرد، تا آنکه با شمشیر عدالت کشته شوند.

۱۷- علی بن ابراهیم^۱ در تفسیر خود به نقل از امام صادق علیه السلام در تأویل آیه‌ی شریفه‌ی «أَذِنْ لِلّٰذِينَ يُقَاتِلُونَ بِأَنَّهُمْ ظَلَمُوا وَإِنَّ اللّٰهَ عَلٰى نَصْرِهِمْ لَقَدِيرٌ»^۲ روایت کرده است: برخی از علمای مسلمان معتقدند که این آیه در شأن حضرت رسول ﷺ و آل او، زمانی که قریش ایشان را از مکه بیرون کرده بودند، نازل شده است؛ اما مراد از این آیه، قائم علیه است که برای خونخواهی امام حسین علیه السلام خروج خواهد کرد.

همچنین آیه‌ی دیگر بدین مضمون نازل شده است که، «وَمَنْ عَاقَبَ بِمِثْلِ مَا عَوِقَبَ بِهِ ثُمَّ بُفَيَّ عَلَيْهِ لَيَنْصُرَةً اللّٰهُ إِنَّ اللّٰهَ لَغَفُوْرٌ غَفُوْرٌ»^۳ هر کس اراده‌ی کشن پیغمبر ﷺ را داشته باشد و ستم بر او نماید؛ هر آینه خداوند، پیغمبرش را به وسیله‌ی قائم علیه یاری خواهد کرد.

۱۸- ابی الجارود^۴ از امام صادق علیه السلام در شأن آیه‌ی مبارکه‌ی «اللّٰذِينَ إِنْ مَكْنَأْهُمْ فِي الْأَرْضِ أَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزُّكَٰةَ»^۵ روایت کرده است: این آیه در شأن آل محمد ﷺ تا حضرت حجت علیه السلام و اصحاب او آمده است که خداوند متعال به ایشان سلطنت مشرق و مغرب زمین را خواهد داد، و دین را به وسیله‌ی ایشان ظاهر خواهد ساخت، و بدعت و باطل را محو خواهد کرد؛ چنان که سفیانی حق را

۱. تفسیر قمی، ج ۲، ص ۱۳۴. تأویل الآیات، ص ۳۳۴.

۲. حج، ۳۹. معنی آیه: اجازه‌ی جنگ به مؤمنانی که دیگران به آنان ستم کردند، داده شده است؛ زیرا ایشان از دشمنانشان ستم کشیده‌اند و خداوند آنان را برای این جنگ یاری خواهد کرد.

۳. حج، ۶۰. معنی آیه: سخن این است که، هر کس به همان قدر که ظلم به او شده است، ظالم را عقاب کند، البته که خداوند او را یاری می‌کند، همان‌که خداوند آمرزنده‌ی گناهان است.

۴. بخار، ج ۲۴، ص ۱۶۵.

۵. حج، ۴۱. آنها بی که خداوند را یاری می‌کنند، کسانی هستند که اگر ایشان را سلطنت زمین دهیم، نماز را پا می‌دارند و زکات خواهند داد.

محو خواهد ساخت. در آن زمان است که ظلم و ستم از میان خواهد رفت.

۱۹- علی بن ابراهیم^۱ در تفسیر خود از امام صادق علیه السلام پیرامون آیه‌ی شریفه‌ی «أَمَّنْ يُحِبُّ الْمُضطَرَ إِذَا دَعَاهُ وَيَكْشِفُ السُّوءَ وَيَجْعَلُكُمْ خُلَفَاءَ الْأَرْضِ»^۲ روایت کرده است: این آیه در شان مبارک حضرت قائم علیه السلام نازل شده است. به خدا سوگند که او مضطر است؛ اگر دو رکعت نماز در مقام ابراهیم علیه السلام بخواند و دعا کند، خداوند متعال دعا‌یش را اجابت خواهد کرد و بدی‌ها را از روی زمین محو ساخته و او را خلیفه‌ی زمین قرار خواهد داد.

۲۰- علی بن ابراهیم^۳ در تفسیر خود آورده است که آیه‌ی مبارکه‌ی «أَوْ يُخِبِّثُ لَهُمْ ذِكْرًا»^۴ در شان حضرت قائم علیه السلام نازل شده است؛ زیرا حق تعالیٰ برای ایشان، روایت سفیانی و قائم علیه السلام را نقل می‌کند.

پشارت ظهور در اخبار معراجیه

علامه مجلسی در ارشاد القلوب^۵ از انس بن مالک روایت نموده است: روزی من و ابوذر و سلمان و زید بن ارقم در نزد رسول خدا علیه السلام نشسته بودیم که ناگاه، حضرت حسن و حسین علیهم السلام وارد شدند. آنگاه رسول خدا علیه السلام ایشان را بوسید. ابوذر برخاست و خود را برقدهای مبارک ایشان افکند و دست ایشان را بوسید و برگشت و نزد ما نشست.

ما پنهانی به او گفتیم: ای ابوذر! تو مُسن ترین اصحاب پیامبر علیه السلام هستی! چرا برخاستی و خود را برقدهای این دو کودک بنی هاشمی انداختی و دستشان را بوسیدی؟

۱. بحار، ج ۵۱، ص ۵۹.

۲. تمل، ج ۶۲، معنی آیه: آن کسی که دعای نیازمندان را به اجابت می‌رساند و رنج‌ها را بر طرف می‌سازد، ایشان را خلفای روی زمین قرار می‌دهد.

۳. تفسیر قمی، ج ۲، ص ۶۵.

۴. طه، آیه ۱۱۳، معنی آیه: آیا پندی که از نویادآوری می‌شود؟

۵. ارشاد القلوب، ج ۲، ص ۴۱۵.

ابوذر گفت: آری! اما اگر آنچه را که من از رسول خدا^{علیه السلام} در حق این دو بزرگوار شنیدم، می‌دانستید، شما بیشتر از آنچه من انجام دادم، به جای می‌آوردید.

گفتیم: مگر از رسول خدا^{علیه السلام} چه چیزی درباره‌ی ایشان شنیده‌ای؟

ابوذر گفت: شنیدم روزی رسول خدا^{علیه السلام} به حضرت علی^{علیه السلام} و آن دو بزرگوار می‌فرماید: اگر کسی آن قدر نماز بخواند و روزه بگیرد که بدنش مانند مشک پوسیده گردد. خداوند نماز و روزه‌ی او را مورد قبول قرار نمی‌دهد، مگر آنکه با اهل بیتم دوستی داشته باشد. همچنین فرمود: یا علی! هر کس به وسیله‌ی محبت شما به خداوند توسل بجوید، خداوند متعال او را از رحمت خود دور نسازد. یا علی! هر کس شما را دوست بدارد و به شما متمنشک شود، هر آینه به عروة الاوثقی تمتشک جسته است.

انس گفت: وقتی ابوذر از پیش مارفت، به نزد رسول خدا^{علیه السلام} رفتیم و سخنان ابوذر را به عرض پیامبر رسانیدیم.

حضرت فرمود: آری! به راستی که ابوذر درست گفته است! آسمان زبانی راستگو تر از زبان ابوذر نیافته است. سپس فرمود: خداوند متعال هفت هزار سال قبل از آفرینش آدم^{علیه السلام}، من و اهل بیتم را از یک نور آفرید و ما را از پشت صلب آدم^{علیه السلام} به سوی اصلاح طاهرین و ارحام طاهرات منتقل ساخت.

سپس گفتیم: یا رسول الله! از کجا و به چه مثالی بود؟

حضرت فرمود: «کثا اشباحاً من نور تحت العرش و نقدسه و نمسجده!».

سپس فرمود: چون مرا به معراج بردنده و به سدرة المنتهی رسیدم، جبرئیل مامن وداع کرد.

گفتم: ای حبیب من! آیا در این مکان از من جدا می‌شوی؟

---

۱. شیخ‌هایی از نور بودیم در زیر عرش به تسبیح و تقدیس و تمجید خداوند متعال می‌پرداختیم.

جبرئیل گفت: من از این مکان نمی‌توانم بالاتر تجاوز کنم؛ زیرا بالهای من از پرتو نور جلال خداوندی خواهد سوخت.

سپس ندا آمد: ای محمد! من بر روی زمین، تو را برگزیدم. سپس در مرتبه‌ی ثانی علی علیه السلام را وصی و وارث علم و امام بعد از تو قرار دادم و از صلبِ تو و علی، ذریه‌یی پاک و امامان معصوم بیرون آوردم که همگی خزینه‌دار علم من می‌باشند. ای محمد! آیا دوست داری که ایشان را ببینی؟

گفتم: آری!

پس ندارسید: سر خویش را بالا بگیرا چون سر برداشتیم، ناگاه نورهای علی علیه السلام و حسن علیه السلام و حسین علیه السلام و نُه تن از اولاد علیهم السلام او را دیدم که در میان ایشان آخرین نور مانند ستاره‌یی درخششته می‌درخشد.

بنابراین، عرض کردم: پروردگارم اینان چه کسانی هستند؟

ندا آمد: ایشان پیشوایان پاکیزه از صلبِ تو و بعد از تو می‌باشند و آنکه از همه درخششده‌تر است، حجت من بر روی زمین و منتشر کننده‌ی عدل و داد است که سینه‌های اهل ایمان را شفایی بخشد.

انس گفت: زمانی که کلام رسول صلی الله علیه و آله و سلم به پایان رسید، عرض کردم: یا رسول الله! پدر و مادرم فدای تو باد! سخن عجیبی نقل کردید.

حضرت فرمود: اما عجیب‌تر از آن، این است که قومی کلام را می‌شنوند، خود را به سوی اعقاب دعوت می‌کنند و بعد از آنکه هدایت یافته‌اند، اهل بیتم را آزار می‌دهند! بدانند که شفاعت من در حق ایشان نرسد.

علی بن محمد بن علی خراز قمی در کفاية الأثر^۱ از یزید بن هارون نقل کرده است: مشایخ ما از طایفه‌ی عبدالقیس برای ماذکر کرده‌اند که، در روز

جنگ جمل حضرت علی بن ابی طالب علیهم السلام بیرون آمد، در حالی که طایفه‌ی بنی ضبیه آماده‌ی جنگ با حضرت بودند.

حضرت میان دو صف ایستاد و ندا داد: طلحه و زبیر کجا هستند؟
زبیر به سوی آن حضرت شتافته و بین دو صف ایستاد. حضرت فرمود:
ای زبیر! چه چیزی تو را به این کردار زشت و داشته است؟
زبیر گفت: طلب خون عثمان.

حضرت فرمود: یکی از من و تو، که اولی به خون عثمان می‌باشد را بکشد. آیا به خاطر داری، روزی را که در بنی بیاضه بودیم؟ در حالی که رسول خدا علیهم السلام به تو تکیه داشت و تو به من خندیدی و من نیز به تو خندیدم. آنگاه تو به رسول خدا علیهم السلام گفتی که علی علیهم السلام دست از مناعت خویش بر نمی‌دارد.

حضرت فرمود: در اخلاق علی علیهم السلام مناعت و کبر نیست، اما روزی شود که توباوی جنگ کنی، در حالی که توبه علی علیهم السلام ظلم می‌کنی.
زبیر گفت: آری! آنچه را که می‌گویی، به خاطر دارم؛ اما حال چگونه برگردم که بر من ننگ بزرگی است؟

حضرت علی علیهم السلام فرمود: برگرد، پیش از آنکه این ننگ به پیشانی توزده شود.
زبیر گفت: اما من چگونه داخل جهنم خواهم شد، در حالی که رسول خدا علیهم السلام بشارت بهشت را به من داده است؟

حضرت علی علیهم السلام فرمود: چه زمانی رسول خدا علیهم السلام به تو چنین بشارتی داده است؟

زبیر گفت: از سعید شنیدم که در زمان حکومت عثمان که برای وی نقل می‌کرد، رسول خدا علیهم السلام فرموده است که ده نفر از صحابه اهل بهشت می‌باشند.
حضرت پرسید: آن ده نفر چه کسانی هستند؟

گفت: عثمان، طلحه و زبیر و تاده نفر را شمرد.

حضرت فرمود: دهمین نفر چه کسی بود؟

زبیر گفت: تو می‌باشی.

حضرت فرمود: تو به من گواهی بهشت دادی، اما من، تو و اصحاب تو را انکار می‌کنم؛ زیرا حبیب من، رسول خدا^{علیه السلام} به من فرمود: هفت نفر از کسانی که تو نام بُردی، در تابوتی در اسفل جهنم می‌باشند که هرگاه خداوند بخواهد، اهل جهنم را عذاب دهد، در آن تابوت را می‌گشاید.

زبیر وقتی این سخنان را شنید، از معرکه‌ی جنگ گریخت. زمانی که زبیر رفت، حضرت امیر المؤمنین^{علیه السلام} به قبیله‌ی بنی ضبیه تاخت و آنان را مانند تند بادی در هم پیچید.

زمانی که حضرت^{علیه السلام} و یارانش وارد بصره شدند، ابوایوب باسی تن از شیوخ بصره بر حضرت^{علیه السلام} وارد شده و گفتند: شما در رکاب حضرت رسول خدا^{علیه السلام} در بدر و احد با مشرکین جنگ می‌کردید، اما اینک با اهل اسلام به جنگ می‌پردازید؟

حضرت فرمود: به خدا سوگند! که از رسول خدا^{علیه السلام} شنیدم که فرمود:

«انک تقاتل الناكثين و القاسطين و المارقين بعدى مع على بن ابى طالب».

گفتیم: آیا چنین کلامی را از رسول خدا^{علیه السلام} شنیده‌ای؟

فرمود: آری! به خدا سوگند! که خودم از وی شنیدم.

پس گفتیم: ما را به آنچه از زبان رسول خدا^{علیه السلام} در حق علی^{علیه السلام} شنیده‌ای، بیان کن!

فرمود: شنیدم که فرمود: علی^{علیه السلام} با حق است و حق با علی^{علیه السلام} می‌باشد. او امام و خلیفه‌ی بعد از من است. او برای تأویل می‌جنگد، همان طور که من برای تنزیل جنگ کردم. دو سبط من از این امت هستند و

امامان بعد از حسین علیه السلام نفر هستند که از جمله‌ی ایشان قائم علیه السلام است که در آخر زمان قیام خواهد کرد؛ چنان‌که من در اول زمان قیام نمودم. او قلعه‌های ضلالت را می‌گشاید.

گفتیم: آن نه نفر چه کسانی هستند؟

فرمود: آنان پیشوایان امت بعد از حسین علیه السلام هستند که هر یک جانشین دیگری خواهد بود.

پس ما به حضرت رسول صلی الله علیه و آله و سلم عرض کردیم: ای رسول خدا! بعد از تو چند نفر پیشوای خواهند بود؟
فرمود: دوازده نفر هستند.

گفتیم: آیا نام ایشان را برای تو بیان نمود؟

فرمود: آری! ایشان فرمودند: به درستی که، زمانی مرادر شب معراج به آسمان برdenد، چون به ساق عرش نظر کردم، خطی را از نور بر ساق عرش که نگاشته بود «لا اله الا الله، محمد رسول الله» و او را با علی علیه السلام تأیید و یاری نمودم. سپس دیدم، بعد از نام علی علیه السلام یازده اسم با خط نور مکتوب بود؛ «الحسن و الحسين، علياً، علياً، محمدًا، محمدًا و جعفرًا و موسى، والحسن والحجّة».

عرض کردم: یا سیدی! اینان چه کسانی هستند که نام ایشان را با نام خود مقرون ساخته‌ای؟

ندا آمد: ای محمد صلی الله علیه و آله و سلم! ایشان او صیا و امامان بعد از تو می‌باشند.

سپس به امیر المؤمنین علیه السلام گفتیم: پس، چه چیزی برای بنی هاشم خواهد بود؟

فرمود: از پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم شنیدم که فرمود: شما را بعد از من خوار خواهند کرد.

گفتیم: پس قاسطین، ناکثین و مارقین چه کسانی هستند؟

فرمود: ناکثین همین طایفه‌یی است که با آنها جنگ کردیم و به زودی با اسطین جنگ خواهیم کرد، اما مارقین را هنوز نمی‌شناسم، جز آنکه از حضرت

رسول ﷺ شنیدم که فرمودند: آنها در طرقات نهر و آنات خواهند بود.
در کفاية الأثر^۱ از حذیفه روایت شده است: روزی رسول خدا ﷺ نماز
صبح را با ما خواند و روی به سوی ما کرد و فرمود: ای یاران من! شمارا به
پرهیزگاری خداوند و عمل نمودن به طاعات او سفارش می‌کنم. هر کس
تقوا و طاعت پیشه کند، پیروز خواهد شد و کامرا و امی گردد و هر کس
نکند، جز پشیمانی و خواری نخواهد داشت. پس سلامتی خود را در
قیامت با تقوا بخواهید. به زودی خداوند مرا پیش خود بخواند و من او را
اجابت خواهم کرد. «آنی تارک فیکم الثقلین کتاب الله و عترتی اهل بیتی، ما ان
تمسکتم بهما لَنْ تضلُّوا وَ مِنْ تمسَّكٍ بِعْتَرَتِي مِنَ الْفَائِزِينَ وَ مِنْ تَخْلُفٍ عَنْهُمْ كَانَ مِنَ
الْهَالَكِينَ» به درستی که من در میان شما دو چیز گران‌بها می‌گذارم؛ یکی کتاب
خدا و دیگری عترت و اهل بیت هستند. تازمانی که به این دو تمسک
بجویید، هرگز گمراه نخواهید شد.

هر کس بعد از من به عترت من متمسک گردد، از رستگاران خواهد بود
و هر کس با ایشان مخالفت ورزد، از هالکین می‌گردد. من عرض کردم: یا
رسول الله ﷺ چه کسی را خلیفه‌ی بعد از خویش قرار می‌دهی و مارا به چه
کسی می‌سپاری؟

فرمود: موسی علیه السلام چه کسی را خلیفه‌ی خویش نمود؟
من گفتم: وصی خود، یوشع بن نون.

فرمود: «وصی و خلیفتی من بعدی علی بن ابی طالب قائد البرره و قائل
الکفرة منصور من نخدول من خذله».

گفتم: امامان بعد از شما چند نفر هستند؟

فرمود: به شماره‌ی نقبای بنی اسرائیل، دوازده نفر هستند که نه نفر از

صلب حسین علیه السلام می باشد؛ خداوند علم و فهم مرا به ایشان عطا نموده و ایشان را خزاین و معادن وحی خداوند قرار داده است.

گفتم: یا رسول خدا علیه السلام! پس برای فرزندتان حسن علیه السلام چه می شود؟ فرمود: به درستی که خداوند امامت را در فرزندان حسین علیه السلام قرار داده است؛ هم چنان که آیه‌ی شریفه‌ی «وَجَعَلَهَا كَلِمَةً بَاقِيَةً فِي عَقِبِهِ^۱» در شأن ایشان آمده است.

گفتم: یا رسول الله علیه السلام! آیا نام ایشان را برای ما بیان می فرمایید؟ فرمود: آری! وقتی که شب معراج مرا به آسمان بُردند، چون به ساق عرش نگریستم، دیدم خطی از نور نگاشته بود: «لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ، مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ» که او را به علی و یاری او تأیید نمودم و یازده اسم که بعد از علی علیه السلام به خط نور مکتوب بود، چنین است: «الحسن و الحسين، علیاً، علیاً، علیاً، محمد، محمدًا و جعفرًا و موسى و الحسن و الحجة».

همچنین در کتاب مذکور^۲ از علقمه بن قیس روایت شده است: روزی که حضرت امیر المؤمنین علیه السلام برای ما خطبه‌ی لولوء را می خواند، در آخر خطبه چنین فرمود: به زودی از میان شما کوچ خواهم کرد و به سرای ابدی خواهم رفت. پس بپرهیزید از فتنه‌ی بنی امية و پادشاهی جباران و پایمال نمودن کتاب و سنت خداوند و به پاداشتن گمراهی و بدعت! خانه‌های خود را صومعه قرار ندهید و بر سختی‌هایی که بر شما وارد خواهد شد، صبر کنید و ذکر خدا بسیار گویید! بدانید که ذکر پروردگار بهترین ذکرها می باشد.

بعد از این سخنان، حضرت از بنای بغداد و سلطنت بنی عباس و بعضی از علایم ظهور حضرت حجت علیه السلام خبر داد.

۱. زخرف، ۲۸. معنی آیه: او کلمه توحید را کلمه پاینده‌یی در نسل‌های بعد از خود قرار داد.

۲. کفاية الاثر، ص ۲۱۳.

علقمه گفت: مردی به نام عامر بن کثیر برخاست و گفت: یا علی! شما مارا از ائمه‌ی کفر و خلفای باطل خبر دادی، اما خواهش دارم که مارا از ائمه‌ی حق که بعد از تو بر مستند امامت خواهند نشست، خبر ده!
فرمود: آری، حضرت رسول خدا^{علی‌الله‌آیت‌الله} به من خبر دادند که مالک امر امامت دوازده نفر هستند که نه نفر ایشان از صلب حضرت حسین^{علی‌الله‌آیت‌الله} خواهند بود. همچنین پیامبر^{علی‌الله‌آیت‌الله} به من فرمود: وقتی که مرا به آسمان عروج دادند، بر ساق عرش دیدم که کلمه‌ی «لا اله الا الله» نگاشته بود و بعد از آن «محمد رسول الله» نوشته بود که او را با علی^{علی‌الله‌آیت‌الله} یاری دادم و پس از آن دوازده نور را دیدم.

عرض کردم: پروردگار! این انوار چه کسانی هستند?
ندا آمد: ای محمد^{علی‌الله‌آیت‌الله}! این انوار امامانی از ذریه‌ی تو می‌باشند.
پس عرض کردم: یار رسول الله^{علی‌الله‌آیت‌الله}! آیا نام ایشان را برای من بیان می‌فرمایید?
فرمودند: آری! تو امام و خلیفه‌ی بعد از من می‌باشی، تا دین مرا ادا کنی و به وعده‌ی من عمل نمایی، و بعد از تو حسن و حسین^{علی‌الله‌آیت‌الله} هستند. بعد از حسین^{علی‌الله‌آیت‌الله}، پسر او علی بن حسین^{علی‌الله‌آیت‌الله} است، و بعد از علی^{علی‌الله‌آیت‌الله} پسرش محمد^{علی‌الله‌آیت‌الله}، و بعد از او پسرش جعفر^{علی‌الله‌آیت‌الله}، و بعد از او پسرش موسی^{علی‌الله‌آیت‌الله}، و بعد از او پسرش علی^{علی‌الله‌آیت‌الله}، و بعد از او پسرش محمد^{علی‌الله‌آیت‌الله}، و بعد از علی^{علی‌الله‌آیت‌الله}، و بعد از او پسرش حسن^{علی‌الله‌آیت‌الله} و سپس آخرین امام بعد از امام حسن العسكري^{علی‌الله‌آیت‌الله} پسرش قائم^{علی‌الله‌آیت‌الله} است که هم نام من و شبیه‌ترین فرد به من است و هنگامی که زمین پُر از ظلم و جور شده است، آن را از عدل و داد پُر خواهد کرد.

عامر بن کثیر گفت: چه چیزی باعث شده است که این قوم با آنکه این خبر را از رسول خدا^{علی‌الله‌آیت‌الله} می‌دانند، باز شمارا از منصب خلافت دور کرده‌اند

و حال آنکه شما از نسبت به همه‌ی ایشان بلندتر و از نظر حسب از تمامی ایشان ارجمندتر هستید و ارتباطتان با رسول خدا^{علیه السلام} از همه بیشتر و فهمتان نسبت به کتاب و سنت بیشتر است؟

فرمود: «ارادوا اقلع اوتاد الحرام و هتك ستورا شهر الحرام من بطون البطون، و نور نواضر العيون بالظلنون الكاذبة و الاعمال البائمه، بالاعوان الجابرة في البدان المظلمة».

همچنین در کتاب *کفاية الاثر*^۱ از جابر جعفی روایت کرده است: خدمت امام محمد باقر^{علیه السلام} عرض کرد: یابن رسول الله! گروهی می‌گویند که خداوند امامت را بعد از حضرت حسن و حسین^{علیهم السلام} قرار داده است. حضرت فرمود: به خدا قسم! که ایشان دروغ می‌گویند. آیا نشنیده‌ای که خدای متعال در کتاب خود فرمود: «وَجَعَلَهَا كَلِمةً بَاقِيَةً فِي عَقِبِهِ»؛ و سپس فرمود: خداوند امامت را قبل از حضرت حسین^{علیه السلام} قرار داده است.

ای جابر! به درستی که امامان، همان کسانی هستند که رسول خدا^{علیه السلام} به امامت ایشان تصریح کرده است، و ایشان اشخاصی هستند که رسول خدا^{علیه السلام} در باره‌ی ایشان می‌فرماید: در شب معراج نام‌های ایشان را بر ساق عرش مکتوب دیدم که، دوازده اسم بود؛ علی و دو سبط او حسن، و حسین، و علی، و محمد، و جعفر، و موسی، و علی، و محمد، و علی، و الحسن و الحججه القائم^{علیهم السلام}، ایشان امامان از اهل بیت هستند.

به خداوند سوگند! هیچ احدی ادعای امامت نکند، مگر آنکه از لشکر شیطان می‌باشد و با او محشور خواهد شد. آنگاه آه سردی کشید و فرمود: خداوند حق این امت را رعایت نکند، همچنان که آنان حق پیامبر^{علیه السلام} خود را رعایت نکردن!

به خداوند یکتا سوگند! اگر حق را برا اهل حق می‌گذاشتند، حتی دو نفر در دین خدا با یکدیگر اختلاف نمی‌کردند.

جابر گفت: پرسیدم، پس چرا از حق خود گذشتید و آن را مطالبه نمی‌کنید؛ در حالی که خداوند فرموده است: «وَجَاهِدُوا فِي اللّٰهِ حَقًّا جِهَادِهِ هُوَ اجْتِبَاكُمْ»^۱. فرمود: آری! مگر امیر المؤمنین علیه السلام برای طلب خود برنخاست، اما مگر یاری کننده‌یی یافت؟ مگر نشنیده‌یی که خداوند در حکایت لوط می‌فرماید: «لَوْ أَنَّ لِي بِكُمْ قُوَّةً أَوْ أَوِي إِلَى رُكْنٍ شَدِيدٍ»^۲ و در قصه‌ی نوح فرمود: «فَدَعَاهُ رَبُّهُ أَنِّي مَغْلُوبٌ فَأَنْتَصِرُ»^۳; و همچنین در داستان موسی علیه السلام فرمود: «قَالَ رَبِّ إِنِّي لَا أَمْلِكُ إِلَّا نَفْسِي وَأَخِي فَافْرُقْ بَيْنَنَا وَبَيْنَ الْقَوْمِ الْفَاسِقِينَ»^۴. پس وقتی که پیامبر خدا، ناصری نداشته باشد، از طلب خود معدور خواهد بود؛ و صنی پیامبر که معدورتر است.

ای جابر! مثل ما، مثل کعبه است که مردم مأمورند به زیارت‌ش بروند، اما او به زیارت کسی نمی‌رود.

شیخ صدوق علیه السلام در کمال الدین^۵ از ابن عباس، از رسول خدام علیه السلام خبر مفصلی از معراج روایت کرده است که مشتمل بر مناقب عظیمی از امام علی علیه السلام، و بیان بسیاری از علایم ظهور حضرت حجت علیه السلام می‌باشد که خلاصه‌یی از آن، چنین است: حضرت کبریا، در شب معراج به حبیب خود می‌فرماید: ای حبیب من! به تو از صلب علی علیه السلام و بکرتول، صدیقه‌ی طاهره علیه السلام یازده فرزند هادی و هدایت یافته که از ذریه‌ی تو می‌باشند، عطا نمودم و آخر

۱. حج، ۷۸. معنی آیه: و در راه خدا جهاد کنید و حق جهادش را ادا نمایید.

۲. هود، ۸۰. معنی آیه: ای کاش! در برابر شما قدرتی داشتم، یا تکیه گاه و پشتیبانی محکمی در اختیار من بود.

۳. قمر، ۱۰. معنی آیه: او به درگاه پروردگار عرضه داشت: من مغلوب شده‌ام، انتقام مرا بگیر!

۴. مائدہ، ۲۵. معنی آیه: (موسی) گفت: پروردگار! من تنها اختیار خودم و پروردگارم را دارم، میان ما و این جمعیت گنهکاران جدایی بیفکن!

۵. کمال الدین، ج ۱، ص ۲۵۰.

ایشان کسی است که عیسی بن مریم صلوات الله علیه و آله و سلم پشت او نماز می‌گذارد. اوست که زمین را پر از عدل و داد می‌کند، در حالی که از ظلم و جور پُر شده است. و به سبب اوست که بندگانم را از هلاکت نجات خواهیم داد و نایینایان را به روشنایی می‌رسانم و بیماران را لباس عافیت می‌پوشانم.

شیخ صدوق رحمه اللہ علیہ در علل الشرایع^۱ و عیون از امام رضا علیه السلام از قول پدران گرامی اش از رسول خدا صلوات الله علیه و آله و سلم روایت کرده است: خداوند متعال در شب معراج فرمود: برای اوصیای تو کرامت خود را واجب کردم و برای شیعیان ایشان ثواب خویش را واجب گرداندم. عرض کردم: پروردگار!! اوصیای من چه کسانی هستند؟

فرمود: نام اوصیای تو بر ساق عرش نگاشته است. چون نگریستم، دوازده نور سبز را بر سطحی دیدم که اول ایشان علی صلوات الله علیه و آله و سلم و آخر ایشان مهدی «عجل الله فرجه الشریف» است.

بنابراین، عرض کردم: ای خدای من! آیا اینان اوصیای من هستند؟

فرمود: ایشان دوستان و حجت بر آفریدگانم و اوصیا و خلفای بعد از تو می‌باشند. سپس فرمود: سوگند به عزّت و جلالم! که دین خویش را به وسیله ایشان آشکار کنم و کلمه‌ی خود را با ایشان بلند گرددانم. هر آینه زمین را توسط آخرین ایشان از ناپاکی‌ها و آلودگی‌ها پاک می‌گرددانم، و او را مالک و پادشاه مشارق و مغارب زمین می‌فرمایم، و او را بربادها و ابرها سخّر می‌گرددانم، و ابرهای سرکش را با او رام می‌نمایم و او را بالشکر خویش یاری می‌دهم تا دعوت مرا اعلام نماید و خلق را بر یگانگی و حدانیت من هدایت فرماید، و پادشاهی وی را برقرار دارم و روزهای دنیا امیان دوستان خویش دست به دست دهم.

در کفایة الاثر^۱ در حدیثی از انس بن مالک روایت کرده است که رسول خدا فرمود: وقتی مرا به معراج بردن، خطی از نور بر ساق عرش نوشته شده بود: «لا اله الا الله، محمد رسول الله» و سپس نوشته بود که محمد را با علی یاری نمودم و سه لفظ علی، و حسن، و حسین، و دو محمد، و جعفر، و موسی، و حسن و حجت را دیدم که این دوازده نام با نور مکتوب شده بود.
عرض کردم: پروردگار! اینان اسم چه کسانی است؟

ندا آمد: ایشان امامان بعد از تو و اخیار و ذریه‌ی تو می‌باشد.

در کفایة الاثر^۲ از واثله بن اسقع روایت شده است: از رسول خدا شنیدم که می‌فرمود: شب معراج چون به سدرة المنتهى رسیدم، از جانب خداوند ندا آمد که: يا محمد! عرض کردم: لبیک، يا سیدی!

فرمود: هیچ پیغمبری را نفرستادم، مگر آنکه وصی خود را قائم به امر خود نمودم و تو نیز، علی بن ابی طالب^{علیه السلام} را وصی خود قرار ده؛ زیرا هر دوی شما را از یک نور آفریدم و امامان بعد از تو را از نور تو و علی خلق کردم.

ای محمد! آیا دوست داری که آنها را ببینی؟ عرض کردم: آری!

فرمود: سر خویش را بردار! چون سر برداشتی، ناگهان، نور امامان پس از خود را دیدم که دوازده نور بود!

عرض کردم: پروردگار! این انوار چه کسانی هستند؟

فرمود: این انوار امامان بعد از تو می‌باشند که همگی امین و معصوم هستند.

در کفایة الاثر^۳ از حضرت امیر المؤمنین^{علیه السلام} روایت شده است: زمانی که حضرت رسول خدا^{علیه السلام} در خانه‌ی ام سلمه تشریف داشتند، به نزد آن حضرت رفتم و پیرامون آیه‌ی شریفه‌ی ﴿إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا﴾ که بر حضرت نازل شده بود، سؤال کردم.

۱. کفایة الاثر، ص ۷۴.

۲. احزاب، ۳۳.

۳. کفایة الاثر، ص ۱۱۰.

۴. همان مدرک، ص ۱۱۰.

رسول خدا^{علیه السلام} فرمود: ای علی! این آیه در حق تو، دو سبط من و امامان از نسل فرزندت، حسین^{علیه السلام} می باشد.

عرض کردم: یا رسول الله^{علیه السلام}! مگر امامان بعد از تو چند نفر هستند؟ فرمود: ای علی! اول ایشان تو هستی و بعد از تو، دو پسرت حسن و حسین^{علیه السلام} می باشند، و بعد از حسین^{علیه السلام} پسرش علی، و بعد از او پسرش محمد، و بعد از او پسرش جعفر، و بعد از او پسرش موسی، و بعد از او پسرش علی، و بعد از او پسرش محمد، و بعد از او پسرش علی، و بعد از او پسرش حسن، و بعد از او پسرش حجت و قائم^{علیه السلام} است. وقتی نام ایشان را در شبِ معراج بر ساق عرش مکتوب بود، دیدم، از خداوند سبحان درباره‌ی آن نام‌ها پرسیدم. ندا آمد: ای محمد^{علیه السلام}! ایشان امامان بعد از تو می باشند که خود پاکیزه شده و معصوم هستند و دشمنانشان از رحمت من مهجور و محروم می گردند.

در کفاية الاثر^۱ از ام سلمه روایت شده است: رسول خدا^{علیه السلام} فرمود: شبی که به آسمان عروج نمودم، بر عرش خداوندی دیدم که نوشته بود: «لا اله الا الله، محمد رسول الله، ایدتہ بعلی و نصرتہ بعلی» و نور علی و فاطمه و حسن و حسین^{علیه السلام} و نور علی بن حسین، و محمد بن علی، و جعفر بن محمد، و موسی بن جعفر، و علی بن موسی، و محمد بن علی، و علی بن محمد و حسن بن علی^{علیه السلام} را دیدم و سپس، نور حجت^{علیه السلام} که همانند ستاره‌یی می درخشید را دیدم. پس عرض کردم: پروردگار! این نور درخشنان چه کسی است و این انوار چه کسانی می باشند؟

ندا آمد: این نور علی و فاطمه^{علیه السلام} است. و این، نور دو سبط تو حسن و حسین^{علیه السلام} می باشد و این انوار، امامان بعد از تو هستند که از فرزندان

حسین علیه السلام می‌باشد که پاکیزه و معصوم هستند؛ و همچنین این نور در خشان، حجت من بر روی زمین است که، دنیارا از عدل و داد پر خواهد کرد.

محدث نوری^۱، از فضل بن شاذان^۲، از امام رضا و امام جواد علیهم السلام روایت کرده است که ابن عباس گفت: شنیدم روزی حضرت رسول خدا علیه السلام فرمود: وقتی که مرا به آسمان عروج دادند؛ چون به سدرة المنتهی رسیدم، از جانب رب الاریاب، حضرت سبحان خطاب آمد که: ای محمد علیه السلام!

عرض کردم: لبیک، ای پروردگار من!

خدای تعالی فرمود: هیچ پیغمبری را نفرستادم که دوره‌ی نبوت او بگذرد، مگر آنکه دعوت خویش را به پای داشت و برای هدایت امت بعد از خویش وصی و نگاهبان برای شریعت خویش بر جای گذاشت، و من علی بن ابی طالب علیه السلام را خلیفه و امام امت بعد از تو قرار دادم و بعد از او حسن علیه السلام را مقرر گردانیدم که بعد از علی علیه السلام، خلیفه و امام امت تو، حسن علیه السلام باشد و بعد از او حسین علیه السلام، بعد از او علی بن حسین، بعد از او محمد بن علی، بعد از او جعفر بن محمد، بعد از او موسی بن جعفر، بعد از او علی بن موسی، بعد از او محمد بن علی، بعد از او علی بن محمد، بعد از او حسن بن علی و بعد از او پسرش حجت بن الحسن علیهم السلام است. ای محمد! سرت را بالا گیر!

چون سر را به بالا گرفتم، علی و حسن و حسین وئه تن از فرزندان حسین علیهم السلام را دیدم که حجت «عجّ الله فرجه الشّریف» میان ایشان مانند ستاره‌یی در خشان بود.

سپس ندا آمد: ایشان خلیفه و حجت‌های من بر روی زمین هستند و

۱. نجم الثاقب، ص ۳۱۲.

۲. کتاب غیب، (او در آخر عمر شریف امام حسن عسگری علیه السلام وفات نموده و یکصد و هشتاد کتاب را تألیف کرده است).

جانشین و وصیّ بعد از تو می‌باشند. پس، خوشابه حال کسی که ایشان را دوست بدارد! و وای بر کسی که ایشان را دشمن بدارد!

شیخ صدقه^{علیه السلام} در عیون از ابن عباس خبری را پیرامون معراج از رسول خدا^{علیه السلام} روایت کرده است: آن حضرت فرمود که حق تعالی نداد: زمین را با قائم خویش آباد سازم و با تسبیح و تهلیق و تکبیر و تمجید خود روشن کنم و آن را از لوث وجود دشمنانم پاک گردانم و وراثت آن را به دوستانم دهم.

با ظهور او کلمه‌ی کفار را پست و خوار می‌گردانم و کلمه‌ی خویش را بلند خواهم ساخت، تابه و سیله‌ی او با علم خویش عباد و بلاذرآزنده کنم. و به مشیّت کامله‌ی خود گنجها و معدن‌هارا آشکار سازم. و با اراده‌ی تامه‌ام او را بر امور پنهانی خویش آگاه گردانم؛ و او را با ملائکه‌ی خود یاری دهم تا برای گستردن امر من و آشکار ساختن دین من یاری اش کنم. به درستی که، او ولی من است و او مهدی بندگان من می‌باشد.

شیخ حرّ عاملی^۲ در کتاب جواهر السنیه از کامل الزیارات از امام صادق<علیه السلام> خبر مفصلی روایت کرده است، که خلاصه‌ی آن چنین است: در شب معراج، خداوند تعالی، حضرت خاتم الانبیاء<علیه السلام> را به مصائب واردہ بر نفس مقدس آن حضرت و اهل بیت طاهرین خبر داد. سپس او را از شهادت حضرت خامس آل عبا، امام حسین<علیه السلام> و اولاد و اهل بیت او و اسیری حرم محترم آن جناب و گریستن اهل آسمان‌ها و زمین بر آن حضرت آگاه ساخت و سپس فرمود: از صلب حسین<علیه السلام> مردی را بیرون خواهم آورد که با او، به تو یاری رسانم.

با وجود این مرد است که انتقام حسین<علیه السلام> را خواهم گرفت. به درستی که سایه‌ی او در زیر عرش نزد من است.

اوست که زمین را از عدل پُر خواهد ساخت و رویش را با قسط می‌پوشاند.
به هر جا که رَوَد، رعب و هیبت با اوست و آن قدر بگشود که به او شک کنند.
رسول خدا^{علیه السلام} پس از شنیدن مصایب اهل بیت و مژدهی انتقام، در مقام
تسليم برآمد و عرض کرد: «أَنَّ اللَّهَ وَ أَنَا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ».
سپس ندا آمد: ای محمد^{علیه السلام}! سر خویش را بالا گیر!
فرمود: وقتی که نظر کردم، مردی را که از تمام مردم زیباتر و بویش از
همه خوش تر بود، دیدم و نوری که میان دو چشم و بالای سرو زیر
پایش می‌درخشد. او را به سوی خود خواندم. در حالتی که جامه‌هایی از
نور بر تن داشت و آثار هر خیر و برکتی از چهره‌ی همایونی اش هویدا بود،
به سوی من آمد و میان دو چشم مرا بوسید. آنگاه من به سوی ملائکه‌یی که
در اطراف آن حضرت بودند، نگریستم. تعداد ایشان به حدی بود که جز
ذات اقدس خداوند، کسی شماره‌ی آنان را نداند.

بشارت‌های ظهور منجی عالم بشریت حضرت بقیة الله(عج)

در لوح حضرت فاطمه‌ی زهرا(ع)

صحیفه‌ی بیضا

بدان که، اغلب محدثین شیعه و گروهی از محدثین اهل سنت خبر لوح را به طرق متعدد نقل کرده‌اند، که مهم‌ترین ایشان، شیخ صدوق ره در کتاب کمال الدین و عيون و شیخ طوسی ره در کتاب اختصاص است، و از علمای اهل سنت، حموینی در کتاب فراند السُّمطین می‌باشد و ما این حدیث را از کتاب کمال الدین و عيون^۱ روایت می‌کنیم.

به سند متصل از عبد الرزّحمن بن سالم روایت شده که ابو بصیر از قول امام صادق علیه السلام بیان نموده است: روزی پدرم، امام محمد باقر علیه السلام به جابر بن عبد الله انصاری عرض کرد: من از تو حاجتی دارم، چه زمانی می‌توانم با تو خلوت کنم و سؤال خود را از تو بپرسم؟

جابر گفت: هر زمان که بخواهید، به حضور شما مشرف خواهیم شد.
زمانی که سعادت حضور برای جابر مهیا گردید، پدرم مجلس را از

بیگانگان خالی نمود؛ سپس فرمود: ای جابر! از آن لوحی که در دست مادرم، فاطمه زهراء^{علیها السلام} - دختر رسول خدا^{علیه السلام} - دیدی، برایم نقل کن که در آن لوح چه چیزی نوشته بود؟

جابر گفت: شهادت می‌دهم به خداوند یکتا! در زمان زندگانی رسول خدا^{علیه السلام}، روزی بر مادرت، فاطمه^{علیها السلام} وارد شدم تا برای ولادت امام حسین^{علیه السلام} به او تهنیت بگویم. ناگاه در دستان مبارکش، لوح سبزی دیدم که پنداشتم از زمرد باشد، و در آن نوشته‌یی بود که مانند آفتاب می‌درخشید!

گفتم: فدایت شوم، ای دختر رسول خدا^{علیه السلام}! این لوح چیست؟

فرمود: این لوحی است که خداوند بر پیغمبر خود، هدیه فرستاده است؛ و در آن، نام پدرم، شوهرم و فرزندانم و نام‌های او صیا از فرزندانم ثبت شده است. پدرم این لوح را به من عطا نموده تا مرا به وسیله‌ی آن خشنود کند. جابر گفت: مادرت - فاطمه^{علیها السلام} - آن لوح را به من داد و من آن را خواندم و نسخه‌یی از آن برداشت.

سپس پدرم فرمود: ای جابر! آیا می‌توانی نسخه‌یی از آن را برای من بیاوری؟ گفت: آری! سپس پدرم به منزل جابر رفت و جابر صحیفه‌یی را از داخل پوستی بیرون آورد و گفت: خداوند را شاهد می‌گیرم که چنین نوشته‌یی در آن لوح دیدم.

به نام خداوند بخشندۀ مهریان

این کتابی از جانب خداوند عزیز علیم به سوی محمد^{علیه السلام} که نور خدا و فرستاده‌ی دانا و پیغمبر بشارت دهنده و امیدوار کننده‌ی اوست، و او حجاب خدا و دلیل او می‌باشد.

روح الامین از سوی رب العالمین در نزد او فرود آمد و فرمود: ای محمد^{علیه السلام}! نام‌های مرا گرامی بدار، و نعمت‌هایم را شکر گذار باش، و بخشش و عطاها یم را کفران مکن. منم معبدی که جز من، معبدی دیگر

نیست، و هر که امیدوار به احسان احدي غیر از احسان من باشد و یا به غير از عدل من، از احدي بترسد، او را عذابي دهم که تاکنون به احدي از عالميان چنین عذابي نداده باشم.

ای محمد ﷺ! بندگی مرا کن و بر من توکل کن. هیچ پیغمبری را تفرستادم که دوره‌ی نبوت او بگذرد، مگر آنکه برای او وصی‌یی قرار دادم و تو را بر همه بندگان و پیغمبران خود گرامی تر داشتم.

همچنین وصی تو را بر همه او صیا برتری دادم و به تو، با دو پسرت، بعد از خودت، اکرام داشتم و ایشان را پس از به پایان آمدن عمر پدرشان، معدن علم خود گردانیدم و حسین ﷺ را خزانه‌دار وحی خود نمودم و او را با شهادت گرامی داشتم و پایان کار او را به سعادت ختم کردم؛ فضل و قدر و منزلت او نزد خدا از همه‌ی شهدا بالاتر است. با اوست کلمه‌ی تامه‌ی من و نزد اوست حجت بالغه‌ی من و خلق را به دوستی ایشان، ثواب و با دشمنی شان، عتاب کنم.

اول ایشان علی ﷺ، سید عابدین و زینت گذشتگان اولیای من است. و بعد، پرسش شبیه جدش، پیغمبر محمدی که باقر و شکافنده‌ی علم من است، و اوست که معدن حکمت می‌باشد.

وبعد، جعفر ﷺ، و هلاک خواهد شد هر که در او شک کند، و رد بر او، رد بر من است. این سخنان من حق است. هر آینه جعفر ﷺ را گرامی خواهم داشت و او را با شیعیان و دوستان و انصارش خشنود می‌گردانم.

و برگزیدم بعد از جعفر ﷺ، موسی ﷺ را، در آن زمان است که فتنه‌یی روی دهد که خلاصی مردم از آن فتنه، بسیار دشوار باشد و همه در آن فتنه کور و نایینا شوند؛ زیرا ریسمان حکم و تکلیف من هرگز قطع نگردد و محبت من بر مردم مخفی نماند و دوستان من شقی نگردد.

کسی که یکی از ایشان را انکار کند، هر آینه نعمت مرا انکار کرده است.

کسی که آیه‌بی از کتاب مرا تغییر دهد، هر آینه به من افترا بسته است. و در آن هنگام است که عمر دوست و بندۀ بِرگزیده‌ی من، موسی بن جعفر علیه السلام به سر آید. وای بر کسی که بر من افترا گوید و خلیفه‌ی مرا انکار کند!

به درستی که تکذیب کننده‌ی هشتمین خلیفه‌ی من نیز، تکذیب کننده‌ی تمام اولیای من است. و علی علیه السلام ولی و ناصر دین من است و او کسی است که بارگران نبوت را بر دوشش اندازم و به او تحمل آن را عطا نمایم. عفریت متکبری او را به شهادت می‌رساند و در شهری که بندۀ صالح من آن را بنا کرده است، در پهلوی بدترین مخلوق من به خاک سپرده می‌شود. سخن من حق است.

هر آینه دیده‌ی علی علیه السلام را با تولد فرزندش محمد علیه السلام روشن گردانم. و اوست جانشین بعد از او و وارث علم و معدن حکمت، و اوست جایگاه سرّ من؛ و او حاجت من بر بندگانم است. و او را در بهشت منزل دادم و شفاعت او را درباره‌ی هفتاد هزار نفر از اهل بیت‌ش که همگی مستوجب جهنّم باشند، قبول نمایم. و امر فرزندش علی علیه السلام را به سعادت ختم کنم؛ زیرا او ولی و ناصر دین من است و گواه من بر بندگانم می‌باشد و امین من بر وحی من است. و از صلب او بیرون آورم کسی را که مردم را به سوی من دعوت کند. اوست گنج علم من. و کامل گردانیدم امر امامت و خلافت را به پرسش که رحمت خدا بر اهل عالم می‌باشد و بر اوست کمال موسی و بھای عیسی و صبر ایوب.

در زمان غیبت‌ش دوستانم خوار و ذلیل خواهند شد و سرهای ایشان را مانند تُرك و دیلم به هدیه می‌فرستند و آنان را خواهند کُشت و جسدشان را می‌سوزانند. ایشان پیوسته در ترس و اضطراب و پریشانی هستند. دشمنان دین، زمین را از خون ایشان رنگین می‌کنند و ناله و نوحه‌ی همسرانشان بلند خواهد شد.

در حقیقت، آنان دوستان من هستند و به ایشان است که فتنه‌ی سخت و دشوار را بر طرف می‌سازم (یعنی: کفر و ضلالت را به وسیله‌ی ایشان دفع می‌کنم^۱) و توسط آنان است که بارگران را از دوش مردم بر می‌دارم. بر این جماعت، درود و رحمت و برکات پروردگار بادا پس ایشان هدایت یافته‌گان هستند.

عبدالرَّحْمَان بن سالم گوید که ابویصیر گفت: اگر در مدت عمر خود، به غیر از این حدیث، حدیثی دیگر در این باره نمی‌شنیدی، هر آینه برای تو کافی بود. پس آن را از نااهل دور بدار و محافظت نما.

شیخ صدق^۲ در امالی^۳ به سند دیگر پیرامون لوح، حدیث مذکور را نقل کرده است، لیکن کوتاه‌تر از حدیث فوق می‌باشد، اما در مقام ذکر صاحب الامر^۴ بعد از اسم مبارک امام حسن عسگری^۵ چنین آورده است:

از امام حسن عسگری^۶ متولد خواهد شد کسی که صاحب دو اسم است؛ یک اسمش خلف و اسم دیگرش «مح مد» می‌باشد، و در آخر الزمان، در حالی که بر سرش ابر سفیدی سایه افکنده است، خروج می‌کند و با زبانی آشنا بر همه‌ی انس و جن نداشته دهد، تا مردم مشرق و مغرب بشنوند که این مهدی موعود از آل محمد^۷ است. اوست که زمین را از عدل پُر خواهد ساخت؛ چنان‌که از جور پُر شده است.

شیخ صدق^۸ در کمال الدین و شیخ طوسی در غیبت و حموینی در فرائد السُّمطین از جابر بن عبد الله انصاری روایت کرده‌اند: روزی بر حضرت فاطمه‌ی زهراء^۹ - دختر رسول خدا^{۱۰} - وارد شدم. در پیش آن حضرت لوحی بود که روشنی اش چشمانم را خیره نمود.

در آن لوح دوازده اسم مرقوم بود، سه اسم در ظاهر آن و سه اسم در

^۱. بخار، ج ۲۶، ص ۲۰۲.

^۲. توضیح مؤلف عیقریة الحسان.

^۳. وسائل الشیعه، ج ۱۶، ص ۲۴۵.

باطن و سه اسم در آخر و سه اسم در کنار لوح دیدم که نوشته بود، بدون هیچ کم یا زیادی.

پس عرض کردم: این اسمی، نام چه کسانی می‌باشد؟

فرمود: اینان او صیای من می‌باشند که اول ایشان پسر عمّ من است و یازده نفر ایشان از فرزندان من هستند که آخر آنان قائم علیه السلام است.

جابر گفت: چون در لوح نظر کردم، سه محمد و چهار علی از جمله‌ی آنان مشاهده نمودم.

در نجم الثاقب^۱ از غیبت نقل کرده است که، فضل بن شاذان از ابو خالد کابلی نقل می‌کند: روزی به منزل مولای خود علی بن الحسین علیه السلام داخل شدم. در دست آن حضرت صحیفه‌یی دیدم که وقتی بر آن نظر می‌نمود، گریه می‌کردند.

عرض کردم: فدایت شوم، ای فرزند رسول خدا علیه السلام! این صحیفه چیست؟ حضرت فرمود: این نسخه‌ی لوحی است که خداوند متعال بر رسول خود علیه السلام هدیه فرستاده است. در آن لوح، نام خداوند علی الاعلی، و نام رسول او، و نام امیر المؤمنین، و نام عمومیم حسن، و نام پدرم، و نام من، و نام فرزندم محمد باقر، و نام فرزند او جعفر صادق، و نام فرزندش موسی الكاظم، و نام فرزندش علی الرضا، و نام فرزندش محمد تقی، و نام فرزندش علی نقی، و نام فرزندش حسن زکی و نام فرزندش حضرت حجت الله و قائم بامر الله و مستقم از اعداء الله علیهم السلام نوشته بود که غایب می‌شود و غیبتش طولانی می‌گردد و بعد از آنکه ظاهر گردید، زمین را از عدل و داد پُر خواهد کرد، چنان که از جور و ستم پُر شده است.

بشارت‌های ظهور منجی عالم بشریت حضرت بقیة الله(عج)

**در صحیفه‌ی بیضا، صحایف مختوته، روز عاشورا
وبشارت‌های جبرئیل امین**

شیخ صدقه در کمال الدین و عیون^۱ و طبرسی^۲ در احتجاج از علمای شیعه و حموینی از علمای اهل سنت در فرائد السُّمطین روایت کردند: وقتی زمان وفات امام محمد باقر علیه السلام رسید، پرسش امام جعفر صادق علیه السلام را خواند تا عهد امامت را به وی بسپارد. برادر آن حضرت، زید بن علی عرض کرد: اگر درباره‌ی من به جای آوری آنچه را که حسن و حسین علیهم السلام به جای آوردند، امیدوارم که امر منکری را به جای نیاورده باشی.

حضرت به او فرمود: «يا ابا الحسن! ان الامانات نسيت بالمثال و لا العهود بالرسوم و انما هي امور سابقة عن حجج الله عزوجل».

سپس جابر بن عبد الله انصاری را بخواند و به او فرمود: ای جابر! آنچه را که در آن صحیفه دیدی، برای ما نقل کن!

جابر گفت: روزی بر سیده‌ی اهل جنت، فاطمه‌ی زهراء علیها السلام - دختر

---

۱. عیون الاخبار، ج ۱، ص ۳۰۵

رسول خدا^{علیه السلام} وارد شدم تا برای تولّد امام حسین^{علیه السلام} به ایشان تهنیت بگویم، که در دستان مبارکش صحیفه‌یی دیدم که به اندازه‌ی یک درّ بود.

عرض کردم: ای سیده‌ی زنان! این صحیفه چیست؟

فرمود: در این صحیفه نام‌های امامان از فرزندان من می‌باشد.

گفتم: می‌توانید آن را به من دهید تا در آن نگاه کنم؟

فرمود: ای جابر! اگر مرا نهی نکرده بودند، چنین کاری می‌کردم؛ لیکن نهی شده از اینکه دست کسی به این صحیفه برسد، مگر آنکه پیغمبر و یا وصی پیغمبر و یا از اهل بیت باشد؛ لیکن تو می‌توانی از ظاهر آن، باطن آن را بنگری.

جابر گفت: آن را خواندم، در آن صحیفه چنین نوشته بود:

ابوالقاسم، محمد بن عبدالله المصطفی^{علیه السلام} امه: آمنه.

ابوالحسن علی بن ابی طالب^{علیه السلام}، امه: فاطمه بنت اسد بن هاشم بن عبد مناف.

ابو محمد الحسن^{علیه السلام} بن علی البراء و ابی عبدالله الحسین^{علیه السلام} بن علی،

امه‌ها: فاطمه^{علیه السلام} بنت محمد^{علیه السلام}.

ابو محمد علی بن الحسین^{علیه السلام} العدل، امه: شهربانو بنت یزدجرد.

ابو جعفر محمد بن علی الباقر^{علیه السلام}، امه: ام عبدالله بنت الحسن

بن علی^{علیه السلام}.

ابو عبدالله جعفر الصادق^{علیه السلام}، امه: ام فروه، بنت القاسم بن محمد بن ابوبکر.

ابو ابراهیم موسی بن جعفر^{علیه السلام}، امه: جاریة، اسمها حمیده.

ابوالحسن علی بن موسی الرضا^{علیه السلام}، امه: جاریة، اسمها نجمه.

ابو جعفر محمد بن علی زکی^{علیه السلام}، امه: جاریة، اسمها خیزان.

ابوالحسن علی بن محمد الامین^{علیه السلام}، امه: جاریة، اسمها سوسن.

ابو محمد الحسن^{علیه السلام} ابی علی الحسن بن علی، امه: جاریة، اسمها سمانه،

و تکنی ام الحسن.

ابوالقاسم «م ح م د» بن الحسن، هو حجّة الله القائم عليه السلام، افه: جاریه، اسمها نرجس عليه السلام.

نعمانی^۱ از یونس بن یعقوب از امام صادق عليه السلام پیرامون نصوص و بشارت حق تعالی در صحیفه‌های مختومه‌ی مُهر شده روایت کرده است: رسول خدا عليه السلام صحیفه‌یی را به امیر المؤمنین عليه السلام سپرد که مختوم به دوازده خاتم بود و به او فرمود: خاتم اول را بگیر و به آنچه در آن مرقوم است، رفتار کن و بعد، آن را به حضرت حسن عليه السلام بسپار تا خاتم ثانی را بگیرد و به آنچه در آن مرقوم است، عمل نماید و بعد، آن را به حضرت حسین عليه السلام بسپار تا خاتم ثالث را برداشته و به دستور آن عمل نماید، همچنین به هر یک از فرزندان حضرت حسین عليه السلام بسپار، تا آخر.

شیخ طوسی عليه السلام روایت کرده است که ابن عباس گفت: جبرئیل از جانب خداوند متعال بر حضرت رسول عليه السلام نازل گردید و صحیفه‌یی را که دوازده خاتم طلا داشت، با خود آورد و به آن حضرت عرض کرد: خدایت سلام می‌رساند و می‌فرماید: بعد از خودت، این صحیفه را به نجیب اهل بیت خود بسپار که اول ایشان، اولین خاتم را بگیرد و به آنچه در آن مرقوم است عمل نماید و چون زمان مرگش فرارسد به وصیّ بعد از خود سپارد؛ همچنین یکی پس از دیگری، تا آخر.

بنابراین، حضرت رسول خدا عليه السلام به فرموده‌ی خداوند عمل نمود و آن را به وصیّ خود، حضرت علی بن ابی طالب عليه السلام سپرد و ایشان اولین خاتم را برداشته و به آنچه در آن بود، عمل کرد. سپس آن را به امام حسن عليه السلام سپرد و ایشان نیز خاتم خود را برداشت و به فرمان خدا امثال نمود و آن را به امام حسین عليه السلام سپرد و ایشان نیز به فرزندش حضرت علی بن الحسین عليه السلام داد و تابه آخرین امام سپرده شد.

شیخ صدوق علیه السلام در کمال الدین^۱ و شیخ مفید علیه السلام در امام صادق علیه السلام روایت کرده‌اند: خداوند سبحان پیش از وفات پیامبر خود کتابی را بر او نازل فرمود و جبرئیل چنین عرض کرد: ای محمد علیه السلام! این کتاب، وصیت تو به سوی برگزیده‌یی از اهل بیت تو می‌باشد. رسول خدا علیه السلام پرسید: برگزیده‌یی از اهل بیت من، کیست؟

جبرئیل عرض کرد: حضرت علی بن ابی طالب علیه السلام. سپس فرمود: در آن کتاب خاتم‌هایی از طلا بود و رسول خدا علیه السلام آن را به حضرت علی علیه السلام داده و امر فرمود که خاتم را برگیرد و به دستورات آن عمل نماید.

سپس امام علی علیه السلام آن خاتم را گرفت و به آنچه در آن امر شده بود، عمل نمود. سپس آن را به پسرش امام حسن علیه السلام سپرد و ایشان نیز چنین کرد و پس از آن به برادرش امام حسین علیه السلام داد. وقتی امام حسین علیه السلام خاتم را گرفت، دید که در آن کتاب نوشته بود، به سوی شهادت با قومی بیرون خواهی رفت و ایشان به جز خدمت تو، سعادت شهادت را نصییشان خواهد کرد و جان خود را برای رضای خداوند - عز و جل - به فروش خواهند گذاشت و پس از آن، کتاب را به پسرش حضرت علی بن الحسین علیه السلام داده است. آنگاه امام زین العابدین علیه السلام داخل کتاب را دید که نگاشته بود، سکوت کن و ملازم خود باش و تازمانی که مرگ تو را دریابد، پروردگارت را پرستش کن.

سپس آن را به حضرت محمد بن علی علیه السلام داده است و او خاتم را بگشود و درون آن چنین یافت، مردم را حدیث بگوی و فتوابده و جز خدا، از کسی دیگر به خود بیم راه مده که احدی نتواند زیانی به تو برساند.

سپس آن را به من داده است (امام صادق علیه السلام) و من خاتم را برگرفتم و

درون آن چنین یافتم، به مردم حدیث گوی و برای آنان حکم خداوند را
بیان فرما و علوم خانواده‌ی خود را منتشر ساز و پدران نیکوکار خود را
تصدیق نما و از هیچ کس، جز خدا بیم نداشته باش.

پس من چنان کردم که فرمان آمده بود و زمانی که بخواهم از دنیاروم،
آن را به پسرم، حضرت موسی علیه السلام می‌سپارم و او نیز به امام بعد از خود
می‌سپارد، تازمان قیام مهدی موعود علیه السلام که امر امامت به او سپرده خواهد
شد، چنین است.

شیخ صدق علیه السلام از ابی بن کعب روایت کرده است: روزی حضرت
رسول خدا صلوات الله علیہ و آله و سلم اسامی ائمه‌ی اثنی عشری و دعوات خاصه‌ی آنان را بیان
فرمود: ابی بن کعب گفت: چگونه از جانب خداوند متعال، حال امامان
دوازده گانه معلوم شده است؟

حضرت رسول صلوات الله علیہ و آله و سلم فرمود: به درستی که جبرئیل از جانب خداوند با
خود دوازده خاتم و دوازده صحیفه برای من آورده است و نام هر یک از
امامان بر خاتم و صفت او در صحیفه‌اش می‌باشد.

شیخ کلینی علیه السلام پیرامون نصوص و بشارات خداوند سبحان در روز
عاشورا از کرام روایت کرده است: قسم یاد نمودم که هرگز در روز طعامی
نخورم، مگر آنکه قائم آل محمد صلوات الله علیہ و آله و سلم قیام نماید.

روزی بر امام صادق علیه السلام داخل شدم و عرض کردم: یابن رسول الله صلوات الله علیہ و آله و سلم!
مردی از شیعیان شما، برای رضای خداوند با خود قرار بسته است که در
روز هیچ طعامی نخورد، تا آن زمان که قائم آل محمد صلوات الله علیہ و آله و سلم قیام نماید.

حضرت فرمود: در این هنگام روزه بگیر، اما در عیدین و سه روز
تشریق و ایام مسافرت و اوقاتی که بیمار هستی روزه نگیر؛ زیرا وقتی امام

حسین علیه السلام به شهادت رسید، آسمان‌ها و زمین و آنچه در اوست، همراه ملایکه به درگاه خداوند ناله کردند و گفتند: پروردگار! مارا در هلاکت این قوم اذن فرماتا آنان را از روی زمین برداریم؛ چرا که ایشان حرمت تو را حلال داشته‌اند و خون برگزیده‌ی تورا را بخشنده.

خداوند به ایشان وحی فرمود: ای ملایکه‌ی من و ای آسمان‌ها و زمین! آرام باشید! سپس حجابی از حجاب‌های ملکوت را برداشت که در پس این پرده حضرت محمد صلوات الله علیه و آله و سلم و دوازده وصی او علیهم السلام بودند. در آن هنگام خداوند دست کسی را گرفت که در میان ایشان ایستاده بود و سه بار فرمود: ای ملایکه‌ی من! ای آسمان‌ها و زمین! به این ایستاده که دست او را به دست قدرت خود گرفته‌ام، برای این مقتول و مظلوم انتقام می‌گیرم.

ابن باویه در علل الشرایع^۱ از ابو حمزه ثمالی روایت کرده است: خدمت امام محمد باقر علیه السلام عرض کردم: یا بن رسول الله علیه السلام! آیا همه‌ی شما قائم به حق نیستید؟ فرمود: بلی!

عرض کردم: چرا دوازدهمین وصی، قائم نامیده شده است و غیر از او به این لقب نامیده نشده است؟

حضرت فرمود: وقتی جدم امام حسین علیه السلام کشته شد، ملایکه به سوی خدا نالیدند و عرض کردند: پروردگار! آیا از کشته‌ی صفات، پسر صفات خود و برگزیده‌ی خود انتقام نمی‌گیری؟

خداوند به ایشان وحی فرمود: ای ملایکه! آرام گیرید. به عزّت و جلال مسیح که از ایشان انتقام می‌گیرم؛ اگر چه بعد از مدتی طولانی باشد. سپس خداوند حجاب از امامان از فرزندان امام حسین علیه السلام برداشت و به سبی ایشان ملایکه مسرور شدند. امامان گهان یکی از ایشان را دیدند که ایستاده و

نمای می خواند! پس خداوند سبحان به آن ایستاده اشاره نمود و فرمود: با این ایستاده انتقام خواهم گرفت.

همچنین شیخ مفید^{علیه السلام} در امالی روایت نموده است که امام صادق^{علیه السلام} فرمود: وقتی که امر امام حسین^{علیه السلام} چنین شد، ملائیکه به سوی خدا نالیدند و عرض کردند: پروردگار! آیا با حسین^{علیه السلام} که برگزیده و فرزند پیغمبر تو است، باید چنین معامله یی شود؟

خداوند فرمان داد تا ظل حضرت قائم^{علیه السلام} را بروپاداشتند؛ سپس فرمود: با این ایستاده، از ستم کنندگان بر حسین انتقام خواهم گرفت.

علی بن محمد خراز قمی^۱ از امام حسین^{علیه السلام} روایت کرده است که حضرت رسول^{علیه السلام} فرمود: جبرئیل برایم نقل کرده است که، وقتی خداوند سبحان نام محمد^{علیه السلام} را در ساق عرش ثبت می نمود، عرض کرد: پروردگار! این نامی که در سرادق عرش مکتوب نموده ای، باید از گرامی ترین آفریده هایت نزد تو باشد؟

سپس خداوند دوازده سایه از نور که میان آسمان و زمین بدن هایی بی روح بودند، بر من آشکار نمود. گفتم: خداوند! به حقی که تو بر ایشان داری! مرا آگاه کن که ایشان چه کسانی هستند؟

فرمود: این نور علی بن ابی طالب^{علیهم السلام}، و نور حسن^{علیهم السلام}، و نور حسین^{علیهم السلام}، و نور علی بن الحسن^{علیهم السلام}، و نور محمد بن علی^{علیهم السلام}، و نور جعفر بن محمد^{علیهم السلام}، و نور موسی بن جعفر^{علیهم السلام}، و نور علی بن موسی^{علیهم السلام}، و نور محمد بن علی^{علیهم السلام}، و نور علی بن محمد^{علیهم السلام}، و نور حسن بن علی^{علیهم السلام} و این هم، نور حجت قائم^{علیه السلام} منتظر است.

امام حسین^{علیه السلام} پس از این روایت، این حدیث را از جدش رسول

خدا^{عَزَّوَ جَلَّ} از قول جبرئیل می‌فرماید: کسی نیست که به سوی خداوند - عز و جل - با آن قومی که خداوند سایه‌های آن را به جبرئیل نشان داد، تقرّب بجوید، جز اینکه از آتش، او را آزاد نماید.

ابوالفضل^ا از عایشه روایت کرده است: رسول خدا^{عَزَّوَ جَلَّ} صفه و یا اتاق مخصوصی داشتند که هرگاه اراده‌ی ملاقات با جبرئیل را می‌نمود، به آن جا تشریف می‌برد.

یک بار رسول خدا^{عَزَّوَ جَلَّ} در آن مکان با جبرئیل ملاقات داشت و به من امر نمود که نگذارم کسی به آن جا وارد شود. ناگاه حسین^{طَهَّرَ} آمد و به آن مکان رفت و من نتوانستم از او ممانعت کنم. پس جبرئیل پرسید که، این کیست؟ حضرت^{عَلِيٌّ} فرمود: این پسر من است. بعد پیغمبر او را برگرفته و بر دامن خود نشانید.

جبرئیل عرض کرد: به زودی این حسین^{طَهَّرَ} کشته خواهد شد.

حضرت فرمود: قاتل او چه کسی است؟

جبرئیل عرض کرد: از امت تو خواهد بود.

حضرت^{عَلِيٌّ} فرمود: آیا امت من حسین^{طَهَّرَ} را می‌کشند؟

جبرئیل عرض کرد: آری! اگر بخواهی تو را از زمینی که حسین^{طَهَّرَ} در آن جا کشته می‌شود، آگاه خواهم کرد.

جبرئیل به سوی طفی که در عراق است، اشاره نمود و از آن جا خاک سرخی برداشت و آن را به رسول خدا^{عَزَّوَ جَلَّ} داد و سپس عرض کرد: ای رسول خدا^{عَزَّوَ جَلَّ}! این از خاک مُصرّع حسین^{طَهَّرَ} تو است.

رسول خدا^{عَزَّوَ جَلَّ} گریست، اما جبرئیل عرض کرد: زود است که خداوند از خون حسین^{طَهَّرَ} به وسیله‌ی قائم شما از اهل بیت^{عَلِيٌّ} انتقام می‌گیرد.

جبرئیل عرض کرد: او نهمین نفر از فرزندان حسین علیه السلام است. سپس گفت: خداوند متعال به من چنین خبر داد که، به زوی از صلب حسین علیه السلام فرزندی خلق نماید که نامش را نزد خود، علی علیه السلام نامید و او برابر خدا خاضع و خاشع است. و از صلب علی علیه السلام پسری بیرون آورد که نامش را نزد خود، محمد علیه السلام گذارد که برای خداوند عبادت کننده و سجده کننده است. و سپس، از صلب محمد علیه السلام پسری بیرون آورد که نزد خود، جعفر می‌نهد که گویا از خداست و صادق در دین خدا می‌باشد.

و بعد، از صلب جعفر علیه السلام پسری بیرون آورد که نامش را پیش خود، موسی علیه السلام گذارد که واثق به خدا و دوست دارنده‌ی راه خداست.

و از صلب موسی علیه السلام پسری بیرون آورد که نامش را نزد خود، علی علیه السلام می‌نهد که به رضای خداراضی است و دعوت کننده به سوی خداوند می‌باشد.

و از صلب علی علیه السلام پسری بیرون آورد که نامش را پیش خود، محمد علیه السلام می‌نامد که ترغیب کننده در راه خدا و دفع کننده از حرام خداست.

و از صلب محمد علیه السلام پسری بیرون آورد که نامش را نزد خود، علی علیه السلام می‌نهد که به خداوند کفايت می‌کند و خلیفه‌ی خداوند است.

و بعد، از صلب علی علیه السلام پسری بیرون آورد که نامش را پیش خود، حسن علیه السلام گذارد که مؤمن به خدا و ارشاد کننده‌ی به سوی خداست.

و از صلب این حسن علیه السلام، کلمه‌ی حق و احسان صدق و آشکار کننده‌ی حق که حجت خدا بر آفریده‌های اوست، بیرون آورد.

او به مدت طولانی پنهان شود که، خداوند به سبب او اسلام و اهل اسلام را آشکار می‌کند و با ظهور او کفر را هلاک می‌گرداند.

محمد بن ابراهیم، روای این خبر از ابو سلمه نیز روایت کرده است: وزیر بر عایشه در حالی که اندوهناک بود، وارد شدم. گفتم: ای عایشه! چرا

حزون هستی؟

عایشه گفت: پیامبر مفقود شده و دشمنی‌ها آشکار گشته است. سپس کنیزی به نام سمره را گفت که، کتاب را بیاورد. او کتابی آورد. عایشه آن را باز کرد و به مدت طولانی داخل آن را نگریست و گفت: رسول خدا^{علی‌الله‌ السلام} راست فرموده است.

گفتم: مگر رسول خدا^{علی‌الله‌ السلام} چه فرموده است؟ مارا آگاه نمی‌نمایی؟ عایشه گفت: رسول خدا^{علی‌الله‌ السلام} به من خبر داد که، هر کسی عمل نیک به جا آورد، در آن قدری که از عمرش باقی ماند، خداوند گناهان گذشته و آینده‌ی او زا می‌آمرزد. هر کسی که بد کردار باشد و چیزی به پایان عمرش باقی نمانده باشد، خداوند ثواب هر عمل خوبی که در گذشته انجام داده و یا در باقی مانده‌ی عمرش انجام خواهد داد را از او می‌گیرد.

گفتم: ای عایشه! آیا پیغمبر^{علی‌الله‌ السلام} به تو خبر داد که او چند خلیفه است؟ عایشه کتاب را بست و گفت: آری! سپس کتاب را باز کرد و گفت که ما صفة یا اتاق مخصوصی داشتیم... تا آخر آنچه در روایت فوق ذکر شده است، مسطور گردید.

ابو سلمه گفت: من آن سخنان عایشه را نوشتم. همچنین عایشه گفت، تا زمانی که زنده است، آن را کتمان کنم. وقتی عایشه از دنیا رفت، حضرت علی^{علی‌الله‌ السلام} مرا خواست و فرمود: آنچه را که عایشه به تو املا نموده است، به من نشان ده.

عرض کردم: کدام خبر؟ فرمود: آن خبری که در آن نامهای او صیایی بعد از من است. پس من آن را به خدمت ایشان آوردم و به نظر مبارکش رساندم.

جشن دوم:
علام ظور حضرت جنت (عج)

او صاحب حوض توست و هر کس از مؤمنان امّت تو، بر آن وارد شود،
سیراب می‌کند.

ای محمد ﷺ! به ذات خود سوگند می‌خورم! از آن حوض ننوشد کسی
که، با تو و اهل بیت تو دشمن باشد. و تمام امّت تو را به بهشت داخل
می‌گردانم، مگر کسی که از بهشت ایانماید.

عرض کردم: ای پروردگار من! آیا کسی هست که از ورود در بهشت ایانماید?
فرمود: آری! عرض کردم: چگونه کسی می‌باشد که ابا کند؟

فرمود: ای محمد ﷺ! تو را از میان مخلوقات خود برگزیده‌ام و برای تو
وصی انتخاب کردم و او را برای تو، به منزله‌ی هارون برای موسی ﷺ قرار دادم،
مگر آنکه بعد از تو پیغمبری نخواهد آمد؛ چنان‌که بعد از موسی ﷺ آمد.

محبت او را به دل تو انداختم و او را پدر اولاد تو گردانیدم و حق وی را
در گردن امّت تو، همانند حق تو در گردن ایشان است. پس هر که حق او را
انکار نماید، گویا حق تو را انکار کرده است. و هر که بعد از تو، از دوستی
وی ایانماید، هر آینه از ورود به بهشت ایا می‌نماید. آنگاه در مقابل این
نعمت‌ها به سجده‌ی شکر رفتم.

ناگاه ندا آمد: ای محمد ﷺ! سر بردار و از من بخواه تا به تو عطانمایم!
پس سر برداشتم و عرض کردم: پروردگار! امّت مرا بعد از من به
ولایت علی بن ابی طالب قرار ده. تا اینکه در روز قیامت بر سر حوض کوثر
به نزد من بیایند.

وحى آمد: ای محمد ﷺ! به درستی که قضای من درباره‌ی بندگانم، پیش
از خلق ایشان جاری شده است تا با آن قضایا، هر که را بخواهم، هدایت
می‌کنم و یا هلاک می‌نمایم.

آری! پسر عَمَ تو بعد از تو، وزیر و خلیفه‌ی تو بر امّت توست و این

قضایی می‌باشد که از سوی من، بر بندگانم جاری شده است و داخل بهشت نمی‌شود، کسی که او را دشمن بدارد و ولایت او را بعد از تو انکار نماید. هر کس که او را دشمن بدارد، با تو دشمنی کرده و هر کس که با تو دشمن باشد، با من دشمنی نموده است و هر کس او را دوست داشته باشد، تو را دوست دارد و هر کس تو را دوست بدارد، مرا دوست داشته است. این فضیلتی است که بر بندگانم قرار دادم.

به تو یازده مهدی؛ یعنی صاحب هدایت از چُلب او و از ذریّه‌ی تو، از بطنِ بتول -فاطمه زهرا^{علیها السلام}- عطا نمودم. آخر ایشان کسی است که عیسیٰ بن مریم^{علیهم السلام} پشت او نماز می‌خواند و زمین را که پُر از ظلم و جور شده، پُر از عدل و قسط می‌نماید.

به وسیله‌ی او بندگان را از هلاکت نجات می‌دهم و آنان را از گرداد فساد به شاهراه هدایت می‌رسانم. به یُمن و برکت او کوردلان را بینا می‌گردانم و بیماردلان را شفا می‌بخشم.

عرض کردم: پروردگار!! این امر چه وقت واقع می‌شود؟

فرمود: ای محمد^{صلی الله علیه و آله و سلم}!! این زمانی واقع می‌گردد که علم از میان بندگان برداشته شود و جهل آشکار. فقهایی که به راه دین هدایت می‌کنند، کم شوند و فقهایی که به گمراهی و جهل هدایت می‌کنند، بسیار. امّت جسد‌هایشان را در گورها قرار داده و آن جارا با طلا و جواهرات منقش کرده‌اند.

زمانی که جور و فساد در زمین بسیار شود و مُنکرات آشکار، امّت به سوی آن مستيقند و از معروف روی گردان. مردان به مردان اکتفا می‌نمایند و زنان به زنان. حاکمان کافر، دوستانشان فاجر و یارانشان ظالمان هستند و صاحبان اندیشه‌ی آنان فاسقان می‌باشند.

این امر، هنگامی واقع می‌شود که سه خسف در زمین به وقوع پیوندد؛

یک خسف در مشرق، یکی در مغرب و دیگری در جزیره‌العرب و بصره، و همچنین پسری از اولاد حسن بن علی علیه السلام قیام می‌نماید، و دجال و سفیانی نیز خروج می‌کنند.

سپس از بلاهای بنی امیه و فتنه‌هایی که بر پسر عَمِّ می‌آورند، همچنین تمام اموری که تاروز قیامت واقع خواهد شد، به من خبر داد. زمانی که از معراج به زمین فرود آمدم، این اخبار را به پسر عَمِّ خویش وصیت کردم و رسالت خود را به جای آوردم و خدا را در عوض این نعمت عظیم حمد و سپاس گفتم.

سخنان رسول خدا صلوات الله علیه و آله و سلم پیرامون علامه ظهور

در کتاب صافی از علی بن ابراهیم قمی رحمه اللہ علیہ روایت شده است که ابن عباس گفت: سالی که با حضرت رسول صلوات الله علیه و آله و سلم به حج رفتیم - و آخرین حج ایشان بود - آن حضرت حلقه‌ی در کعبه را گرفت و روی به سوی ما کرد و فرمود: *ایها النّاس! آیا به شما از علامه ظهور ساعت خبر دهم؟*

در آن لحظه، سلمان - که نزدیک ترین فرد به حضرت بود - گفت: آری، *یا رسول الله صلوات الله علیه و آله و سلم! به ما خبر ده!*

پس حضرت فرمود: از علامه ظهور قائم ماء اللہ صلوات الله علیه و آله و سلم این است؛ مردمان در آن روزگار، نماز را سبک می‌شمارند. مسجدها را همانند کنیسه‌ها طلاکاری می‌کنند. مناره‌ها را بلند می‌سازند. قرآن‌ها را زینت می‌دهند. قرآن را برای غیر خدا می‌آموزند و برای آن مال دریافت می‌کنند و آن را به صورت غنا می‌خوانند.

سلمان گفت: آیا این امر واقع خواهد شد؟ *یا رسول الله صلوات الله علیه و آله و سلم!*

حضرت فرمود: آری! به حق کسی که جانم در دست اوست! *یا سلمان!* در آن وقت، مردمان دین را به دنیا خواهد فروخت. صاحبان مال محترم می‌گردند. زشتی‌ها و منکرات زیبا می‌شود و خوبی‌ها و معروفات، زشت و منکر می‌گردد و دل مؤمن به این سبب گذاخته می‌گردد، همانند نمک در آب.

سلمان گفت: آیا این امر واقع خواهد شد؟ یا رسول الله ﷺ!
 حضرت فرمود: آری! به حق کسی که جانم در دست اوست! ای سلمان!
 در آن زمان، خیانتکاران، امین مردم می‌گردند و امانتداران خائن شمرده
 می‌شوند. زن و مرد در تجارت شریک یکدیگر می‌گردند. مردمان بخشنده
 و کریم را نادان می‌دانند و مردم فقیر را به حقارت می‌نگرند. بازارها کسد
 می‌شود، چنان که یکی گوید: نفوذ و ختم و دیگری گوید: سودی نبردم. بنابراین،
 کسی را نخواهی دید که خداوند را به این دلیل، مذمت نکند.

سلمان گفت: آیا این چنین خواهد شد؟ یا رسول الله ﷺ!
 حضرت فرمود: آری، به حق کسی که جانم در دست اوست! ای سلمان!
 در آن روزگار، امیران جابر، وزیران فاسق، عرفای ظالم و امنای خائن حاکم
 بر مردم می‌شوند و اگر کسی بر آنان براافرازد که حق را بگوید، او را خواهند
 کشت، و اگر سکوت نماید، عرض و مال او را از بین خواهند برد. و او را
 نبینی، مگر اینکه می‌ترسد و هراسان است.

سلمان گفت: آیا این امر واقع خواهد شد؟ یا رسول الله ﷺ!
 حضرت فرمود: آری! به حق کسی که جانم در دست اوست! ای سلمان!
 در آن هنگام، چیزی را از مشرق و چیز دیگری را از مغرب می‌آورند تا به
 وسیله‌ی آن افتد مرا گمراه کنند. پس، ای وای بر ضعیفان امّت من! وای بر
 کسانی که صغیران به او احترام نکنند و از تقصیر او نگذرند! جسم و بدن
 آنان همانند بدن انسان و قلویشان، قلب شیطان است.

سلمان گفت: آیا چنین خواهد شد؟ یا رسول الله ﷺ!
 حضرت فرمود: آری! به حق کسی که جانم در دست اوست! ای سلمان!
 در آن زمان، دین بی‌ارزش می‌گردد و دنیا ارزشمند. رشوه و دروغ میان
 مردم شایع خواهد شد. همچنین ثروتمندان برای فخر فروشی و تجارت به
 صبح می‌روند و فقرابرای ریا و شهرت.

سلمان گفت: آیا این امر واقع خواهد شد؟ یا رسول الله ﷺ!
 حضرت فرمود: آری! به حق کسی که جانم در دست اوست! ای سلمان!
 در آن وقت، مردم به دنبال هوای نفس خود هستند و پیروی از شهوت
 می‌کنند. محارم به یکدیگر هنگام حرمت می‌نمایند و بخاطر خدا حدی
 اجرانمی‌شود.

سلمان گفت: آیا این امر واقع خواهد شد؟ یا رسول الله ﷺ!
 حضرت فرمود: آری! به حق کسی که جانم در دست اوست! ای سلمان!
 مردان امت من، خود را با طلا زینت می‌دهند و حریر و ابریشم بر تن
 می‌کنند. زنان به مردان و مردان به زنان شبیه می‌گردند و زنان بر اسب‌های
 زین‌دار سوار می‌شوند؛ همچنین مردان به مردان و زنان به زنان اکتفا
 می‌کنند و بر پسران چنان حمله می‌برند که بر دختران و کنیزان خواهند بُرد.
 طلاق بین مردم رایج می‌شود و اولاد زنا بسیار.

سلمان گفت: آیا این امر واقع خواهد شد؟ یا رسول الله ﷺ!
 حضرت فرمود: آری! به حق کسی که جانم در دست اوست! ای
 سلمان! سپس فرمود: معنی کلام پروردگار این است که فرمود: «فَقَدْ جَاءَ
 أَشْرَاطُهَا». ^۱

خبر امیر المؤمنین علیه السلام دربارهی علایم ظهور

علامه مجلسی ^{ره} از ابن سیره روایت کرده است که حضرت علی بن ابی
 طالب ^{علیه السلام} در خطبه‌یی، پس از حمد و ثنای خداوند، فرمود: «سَلَوْنِي قَبْلَ أَنْ
 تَفْقِدُونِي»؛ از من بپرسید، پیش از آنکه مرا در نیاید. پس صعصعه بن صرحان
 برخاست و گفت: یا امیر المؤمنین ^{علیه السلام}! دجال چه وقت خروج می‌کند؟
 حضرت فرمود: به درستی که خداوند سخن تو را شنید و آن چیزی را

که اراده نمودی داشت؛ ولیکن در این امر علاماتی وجود دارد که به دنبال یکدیگر خواهند آمد. اگر می خواهی به تو بگوییم؟
گفتم: آری! ای امیر المؤمنین علیه السلام، بفرمایید!

فرمود: اما این علامت هنگامی رُخ می دهد که مردم نماز را سبک می شمارند و آن را ضایع می کنند؛ دروغ را حلال می دانند؛ در امانات خیانت می کنند؛ ربا می خورند؛ رشوه می گیرند؛ بنها را بلند می کنند؛ دین را به دنیا می فروشنند؛ سفها و نادانان را کار فرمایند؛ از هوای نفس پیروی می کنند؛ قطع ارحام می نمایند؛ به آسانی خونریزی می کنند؛ حلم و بردهاری را پیشه‌ی خود قرار نمی دهند و ظلم را فخر می پندارند.

حاکمان ایشان فجّار هستند و وزیرانشان ظالمان؛ عرفای ایشان خائنان و قاریان فاسقان. صفوف جماعت متصل می باشد و قلوب آنان مختلف. عهد را می شکنند و وعد را نزدیک می نمایند. گناه، بهتان و طغیان آشکار می گردد. اشرار در نزد مردم گرامی می شوند. شاهد نطلبیده، شهادت می دهد و شاهد به مراعات دوستی و آشتایی، بدون شناخت حق، شهادت می دهد. فاسقان بلند مرتبه می شوند و مردم کلام آنان را قبول می کنند. اراذل بزرگان قوم می شوند و از ترس، کاذبان و فاجران را تصدیق می نمایند. آخرین این ملت، اول ایشان را العنت می کند.

زنان با شوهران خود از برای متاع دنیا در تجارت شرکت می کنند، و بر زین ها سوار می شوند. زنان به مردان و مردان به زنان شبیه می گردند و آلات لهو و لعب را می طلبند.

در آن هنگام، مردم کار دنیا را برابر آخرت مقدم می دارند و علم را برای غیر دین خدا می طلبند. لباس میش به دل های گرگ صفت پوشیده می شود و دل های ایشان از مردار گندیده تر و از صیر تلخ تر است؛ پس در آن وقت

دجال خروج می‌نماید، و چنین است که بهترین سرزمین در آن روز بیت المقدس می‌باشد.

چه بسازود فرامی‌رسد که، مردم آرزو خواهند کرد که از ساکنین آن جا بودند.

خبر دیگری از امیرالمؤمنین ﷺ

از اصیغ بن نباته روایت شده است: در اواخر عمر مبارک حضرت امیرالمؤمنین ﷺ بود، که روزی فرمود: «سَلَوْنِي قَبْلَ أَنْ تَفْقِدُونِي»؛ از من بپرسید، پیش از آنکه مرانیابید؛ زیرا که من به راه‌های آسمان‌ها از همه‌ی علماء داناتر و به راه‌های زمین از تمام اهل عالم بینا نترم. منم بزرگ اهل دین، امیرالمؤمنین، امام متّقین و مجازی مردمان در یوم الدّین.

منم قاسم نار و خازن جنان، صاحب حوض و اعراف و میزان. نیست از ما امامی، مگر آنکه به جمیع اهل ولایت و محبت خود دانا و بیناست، و این به معنی آیه‌ی مبارکه‌ی «إِنَّمَا أَنْتَ مُنذِّرٌ وَلِكُلِّ قَوْمٍ هَادِي»^۱ است. پس بپرسید از من، پیش از آنکه مرانیابید و پیش از آنکه فتنه‌یی از طرف مشرق ظاهر شود. این فتنه چنان در حال حیات و بعد از ممات بر مردم بگذرد که همه را پایمال کند و آتش فساد را در مغرب زمین شعله‌ور سازد، و با صدای بلند فریاد زند: وای به حال مردم از شرّ من!

زمانی خواهد آمد که غیبت قائم ﷺ به طول کشد و مردم گویند: او مرده و یا هلاک شده است، یا در کدام بیابان مفقود گردیده؛ اما بدانید که برای ظهر قائم آل محمد ﷺ چندین علامت است:

ابتدا محاصره‌ی کوفه است؛ چنان که نگهبانان کشته شوند، مشک‌های آب پاره گردد و مسجد‌ها تا چهل روز تعطیل شود. خوب و بد در آتش می‌سوزند. نفس زکیه با هفتاد تن از یاران خود در کوفه به قتل می‌رسد و

نفس زکیه بی دیگر میان رکن و مقام به شهادت می‌رسد. سفیانی با پرچمی سرخ رنگ خروج می‌نماید، او مردی از قبیله‌ی بنی کلب است و با دوازده هزار لشکر به سوی مکه حرکت می‌کند.

مردی از بنی امیه به نام خزیمه - که در اصل خلقت چشم چپ ندارد - با پرچم‌های افراشته در مدینه به خانه‌ی مردی به نام ابوالحسن موری داخل می‌شود و لشکری از شیعه به سرداری مردی از آل محمد از مدینه به مکه می‌روند و لشکر خزیمه به دنبال آنان به بیابانی به نام قاع ایض می‌رسند و در آن جا به زمین فرو می‌روند، و از ایشان کسی زنده نمی‌ماند، مگر مردی که رویش به عقب برگشته است؛ زیرا باید به سوی لشکر سفیانی رُود تا حجتی بر آنان باشد؛ چنان که خداوند می‌فرماید: «وَلَوْ تَرَى إِذْ فَزَّ عَوَافَلَاقُوتٌ وَأَخِذُوا مِنْ مَكَانٍ قَرِيبٍ».^۱

سپس سفیانی صد و سی هزار نفر به سوی کوفه می‌فرستد و از آن جا شصت هزار نفر از آن لشکر، در نخلیله - جایگاه قبر هود پیامبر - وارد می‌شوند و در روز عید قربان بر اهل کوفه هجوم می‌آورند. در آن هنگام، حاکم کوفه مردی ظالم است که به او کاهن و ساحر می‌گویند. از شهر بغداد نیز پنج هزار مرد کاهن به سوی ایشان حرکت می‌کنند و در سر جسر کوفه می‌جنگند که هفتاد هزار مرد هلاک می‌شوند، به حدی که به علت خون‌های کشته شدگان و عفونت بدن‌ها تاسه روز مردم از آب فرات نمی‌نوشند؛ و هفتاد هزار دختر باکره - که در نهایت عفت، دست و سر شان دیده نشده - اسیر می‌شوند و به مجمل‌ها گذاشته می‌شوند. در کوفه نیز صد هزار مؤمن و مشرک خروج می‌نماید و به دمشق می‌روند و کسی نیست تا آنان را منع نماید.

اما از جانب مشرق زمین پرچمی افراسته می‌شود که به مهر رسول خدا^{علیه السلام} ممهور است و آن را مردی از آل محمد^{علیهم السلام} برداشته و ظهور می‌نماید. بوی او در مغرب زمین، همانند مشک به مشام مردم می‌رسد و ترس او یک ماه زودتر از خود او، بر دل‌ها افکنده می‌شود، هنگامی که به کوفه وارد می‌شود و به خونخواهی پدران خود برمی‌خیزد؛ لشکریانش از شدت تقوابه سوی خداوند توبه و انبابه می‌کنند؛ ایشان کسانی هستند که خدای تعالی درباره‌ی آنها فرمود: «إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ التَّوَابِينَ وَيُحِبُّ الْمُتَطَهِّرِينَ».^۱ سپس مردی از اهل نجران خروج می‌کند و دعوت امام را اجابت می‌نماید، و اولین نصرانی است که با امام بیعت می‌نماید. او به همراه ستم‌دیدگان و ضعیفان با پرچم‌های هدایت‌گر به نخیله می‌روند و این اجتماع مردم بر روی زمین، از یکدیگر جدا می‌شوند، که تأویل آیه‌ی مبارکه‌ی «فَمَا زَالَتْ تِلْكَ دُعْوَاهُمْ حَتَّى جَعَلْنَاهُمْ حَصِيدًا خَامِدِينَ»^۲ است.

هنگام طلوع صبح ماه رمضان، از سمت شرق منادی نداری دهد؛ ای اهل هدایت! جمع شوید! همچنین نداکننده‌یی از سمت غرب نداری دهد؛ ای اهل باطل! به سوی من جمع شوید! اما فردای آن روز، هنگام ظهر، آفتاب رنگ به رنگ می‌شود و به زردی می‌گراید، سپس سیاه و تاریک می‌گردد و در روز سوم آن روز، خداوند حق و باطل را از یکدیگر جدا می‌سازد و قائم آل محمد^{علیهم السلام} ظهور می‌نماید.

صحیحه‌ی آسمانی

صحیحه‌ی آسمانی یکی از علامات پیش از ظهور است؛ چنان که حضرت امیر المؤمنین^{علیه السلام} فرمود: خداوند عز و جل در قرآن مجید می‌فرماید: «إِنْ نَشَأْ نَزِّلُ عَلَيْهِمْ مِنْ السُّمَاءِ آيَةً فَظَلَّتْ أَغْنَاقُهُمْ لَهَا خَاضِعِينَ»^۳

۱. بقره، ۲۲۲.

۲. انبیاء، ۱۵.

۳. شعراء، ۴.

هرگاه بخواهیم، هر آینه از آسمان آیتی و علامتی بر ایشان نازل می‌گردانیم که گردن‌های ایشان در پیش این آیه، پست و خاضع و خاشع می‌شود. این آیت صدایی است که از آسمان می‌رسد، و عظمت و ترس آن به حدی است که دختر با عفّت از پس پرده بیرون می‌شود و خوابیده را بیدار و مضطرب می‌گرداند. همچنین امام محمد باقر علیه السلام^۱ در تفسیر آیه‌ی «وَلُؤْتَرَى إِذْ فَزِعُوا فَلَا فَوْتَ»^۲ فرمود: مراد از فزع و بیم، کسانی هستند که از شنیدن صدایی از آسمان و حشت می‌کنند؛ بنابراین از عذاب الهی باگریختن یا غیر آن، رهایی نمی‌یابند و این امر بسیار سختی است.

طلوع نمودن خورشید از مغرب

یکی از علایم قبل از ظهور حضرت حجت علیه السلام، طلوع نمودن خورشید از سمت مغرب است؛ چنان که امام محمد باقر علیه السلام^۳ پیرامون آیه‌ی مبارکه‌ی «إِنَّ اللَّهَ قَادِرٌ عَلَى أَنْ يُنْزِلَ آيَةً»^۴ به درستی که خدا قادر است براینکه آیتی نازل گرداند، فرمود: خداوند متعال در آخرالزمان چندین آیات و علامات به شما نشان می‌دهد که از جمله، طلوع خورشید از مغرب است.

همچنین در خطبه‌ی علویه^۵ آمده است: خورشید سر خویش را از مغرب بالا می‌آورد و همه‌ی خلایقی که میان مشرق و مغرب زندگی می‌کنند، آن را می‌بینند. در این هنگام است که، توبه و ایمان قبول نمی‌شود و در آن روز، عمل هیچ کس نفعی به او نمی‌بخشد؛ اگرچه اکثر افراد در آن وقت ایمان می‌آورند.

۱. ابی الجارود.

۲. سباء، ۵۱

۳. تفسیر علی بن ابراهیم.

۴. انعام، ۳۷

۵. کمال الدین، شیخ صدق.

روایت حضرت امیرالمؤمنین علیه السلام پیرامون طلوع خورشید از مغرب امیرالمؤمنین علیه السلام^۱ در ضمن بیان علایم ظهور قائم علیه السلام برای اصحاب خود فرمود که یکی از آنها، طلوع نمودن خورشید از مغرب است. پس یکی از حاضران در مجلس از صعصه - یکی از یاران امام علیه السلام - پرسید که، مراد امیرالمؤمنین علیه السلام از این کلام چیست؟

صعصه گفت: مراد امیرالمؤمنین علیه السلام کسی است که عیسی بن مریم علیه السلام در عقب او نماز می‌خواند. او امام دوازدهم از اولاد نهم حضرت حسین علیه السلام است. او خورشیدی است که از مغرب طلوع می‌نماید و میان رکن و مقام ظاهر می‌شود و روی زمین را از کفر و فسق و اعتقادات باطل پاک می‌گرداند و ترازوی عدل و انصاف را میان مردم می‌گذارد و احدهای برکسی ظلم و ستم نخواهد کرد.

بنابراین، برخی از علماء معتقدند که طلوع نمودن خورشید از مغرب، کنایه از ظهور نور جمال حضرت حجت علیه السلام در مکه است؛ زیرا که این شهر در سمت مغرب آعراب است.

خروج دجال

یکی از علایم نزدیک به ظهور حضرت بقیة الله علیه السلام خروج دجال است. در روایت نصّ از امام صادق علیه السلام آمده است که قتل آن ملعون به دست حضرت حجت علیه السلام واقع می‌شود.

همچنین شیخ صدوق علیه السلام از ابن سیره روایت کرده است: حضرت علی بن ابی طالب علیه السلام برای ما خطبه بی قرائت کردند، و پس از حمد و ثنای خداوند فرمود: «سلوونی قبل آن تفقدونی» از من بپرسید، پیش از آنکه مرانیابید.

۱. بخار، علامه مجلسی.

در این هنگام، صعصعه بن صوحان عرض کرد: یا امیر المؤمنین علیه السلام! چه وقت دجال خروج می‌کند؟

حضرت پیرامون علایم ظهور سخنانی فرمود؛ باز صعصعه برخاست و عرض کرد: دجال کیست؟

بنابراین حضرت فرمود: نام دجال، صائد بن صید است و از چشم راست محروم می‌باشد.

زمان خروجش با صدای بلند، به طوری که جن و انس در شرق و غرب بشنوند، فریاد برمی‌آورد: ای دوستان من! به نزد من آیید! به درستی که من آنکه مخلوقات را آفرید و آنان را در ترکیب مساوی قرار داد، اما هر یک را به صورت، خاص آفریدم!

منم آنکه اسباب رزق و روزی بندگان را آماده کردم و به معرفت و دین خود ایشان را هدایت نمودم. منم پروردگار قادر!

سپس حضرت فرمود: ای مردم! آگاه باشید که بدخت کسی است که او را تصدیق نماید و سعادتمند کسی است که او را تکذیب کند. به درستی که اکثر پیروان و تابعان او در آن روز، اولاد زنا هستند. خداوند او را در شهر سام، در بالای تلی - که افیق می‌نامند - و سه ساعت از روز گذشته، به دست کسی که مسیح بن مریم علیه السلام پشت او نماز می‌خواند، به قتل خواهد رساند.

گشته شدن دجال به دست مبارک حضرت بقیة الله (عج)

اهل تشیع معتقدند قتل دجال به دست مبارک حضرت بقیة الله علیه السلام صورت می‌گیرد؛ چنان که فضل بن شاذان از عبدالله بن سنان روایت کرده است: پدرم از قول امام صادق علیه السلام فرمود: او کسی است که خدای تعالی اطاعت او را بعد از انبیای مُرسَل، بر جمیع آدمیان و جنیان واجب گردانیده است. او سلطانی است بعد از سلطانی تا آنکه به سلطان دوازدهم متنه‌ی گردد.

مردی از اصحاب عرض کرد: یا بن رسول الله ﷺ این سلاطین را برای ما توصیف کن!

حضرت فرمود: ایشان کسانی هستند که خداوند سبحان درباره‌ی آنان فرمود: «أطْبِعُوا اللَّهَ وَأطْبِعُوا الرَّسُولَ وَأُولَئِي الْأَمْرِ مِنْكُمْ». ^۱

در زمان خاتم ایشان، عیسیٰ بن مریم علیهم السلام از آسمان فرود می‌آید و در عقب او نماز می‌گذارد. او کسی است که دجال را خواهد کشت، و مشرق و مغرب به دست او گشوده خواهد شد و پادشاهی او تاروز قیامت به طول خواهد کشید.

قتل نفس زکیه

قتل نفس زکیه یکی از علایمی است که قبل از ظهر حضرت بقیة الله علیها السلام واقع می‌شود؛ چنان که امام صادق علیه السلام فرمود: یکی از علایم ظهور مهدی موعود علیه السلام کشته شدن پسری از آل محمد علیهم السلام میان رکن و مقام - که نام او محمد بن حسن - نفس زکیه است.^۲

همچنین حضرت امیر المؤمنین علیه السلام نیز خبر داد: قومی از قریش، نفس حرام را در روز حرام و بلد حرام، یعنی نفس محترم را در روز محترم به قتل می‌رسانند. سپس فرمود: سوگند یاد می‌کنم به آن خدایی که دانه را شکافته و انسان را خلق کرده است! هر آینه بعد از قتل نفس محترم، بر ایشان تا یازده شب بیشتر سلطنت نمی‌باشد.

ظاهراً مراد از نفس محترم، نفس زکیه و روز محترم، روز جمعه و بلد محترم، مکه‌ی معظم می‌باشد.

خروج سید حسنی

یکی از علایمی که پیش از ظهر حضرت حجت علیه السلام به وقوع می‌پیوندد،

خروج سید حسنی است؛ چنان که در بحار (علامه مجلسی) بیان شده است که او جوانی خوش صورت می باشد و از جانب دیلم و قزوین خروج می کند و گنج های طالقان به او کمک می کنند، که مراد از گنج، جوان های دلیر و شجاع است.

ظاهرًا او از اولاد امام حسن طبله می باشد و دعوی ناحق نمی کند، بلکه از شیعیان اثنا عشری است، که گفتار و رفتار او مطابق دین می باشد، و خروج او نزدیک به زمان ظهور امام زمان طبله است، و در کوفه شرفیاب حضور حضرتش خواهد شد و با آن جناب بیعت می کند.

خروج سه بیرق از شام

قبل از ظهور مهدی موعد طبله اختلاف و جنگ میان اهل شام شدید می شود که منجر به خروج سه گروه در زیر سه پرچم می گردد.

روایت شده است از امام محمد باقر طبله در تأویل آیه‌ی شریفه‌ی «فَاخْتَلَفَ الْأَحْرَابُ مِنْ بَيْنِهِمْ فَوَيْلٌ لِّلَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ مَشْهُدِ يَوْمِ عَظِيمٍ»^۱ پاره‌یی از طایفه‌ها از میان خلق با هم مخالفت خواهند کردند، پس وای بر کافران از شر حاضر شدن روز بزرگ! حضرت فرمود: زمانی که دیدی لشکر ترکان که از دمشق گذشتند، هر آینه به جزیره‌یی فرود می آیند و در مکه منزل می کنند و در آن سال، در همه‌ی سرزمین‌های اعراب جنگ و اختلاف است. اهل شام در این وقت با سه پرچم اصحاب،^۲ ابیع^۳ و سفیانی، و همچنین طایفه‌یی به نام بنی ذنب الحمار خروج می کند. دو پرچم اصحاب و ابیع به دست لشکر سفیانی به قتل می رستند، به طوری که هرگز وجود نداشته‌اند؛ سپس با طایفه‌ی بنی ذنب الحمار می جنگند و تمام طایفه‌ی او را نابود می سازند.

۱. مریم، ۳۷.

۲. یعنی: شتر سرخ و سفید.

۳. یعنی: رنگارنگ.

همچنین شیخ طوسی از قول امام محمد باقر علیه السلام روایت کرده است:
اوّلین سرزمین که از فتنه خراب می‌شود، شام است.

در آن زمان، اهل آن جا سه گروه و سه پرچم می‌شوند؛ یکی پرچم ابعع
که صاحب آن مردی سیاه پوست است، دوم پرچم اصهاب که صاحب آن
مردی سرخ موی است و سوم پرچم سفیانی است.

خروج مغربی

یکی از عالیم ظهور حضرت حجت علیه السلام خروج مغربی است که به سوی
مصر حمله می‌کند و آن جارا به تصرف خود درمی‌آورد.

حضرت امیر المؤمنین علیه السلام پیرامون این واقعه می‌فرماید: اهل مغرب به
سوی مصر خروج می‌کنند و داخل شدن آنان به مصر، پیش از خروج
سفیانی است؛ چنان که مغربی رئیس ایشان است و بسیاری از شهرها را
متصرف می‌شود و مردمان زیادی را به قتل می‌رسانند. سپس سفیانی بر او
غلبه می‌کند و اموال بسیاری از آنان را به تصرف خویش درمی‌آورد.

خروج خراسانی

هنگام ظهور مهدی موعود علیه السلام، یکی از پرچم‌هایی که بر می‌خیزد و مردم آن
جا خروج می‌کند، اهل خراسان هستند.

شیخ طوسی^۱ از قول امام صادق علیه السلام روایت کرده است: هنگام ظهور، سه
نفر خروج خواهند کرد که یمانی و خراسانی و سفیانی است، که در یک
روز و یک ماه و یک سال واقع خواهد شد.

همچنین، امام محمد باقر علیه السلام فرمود: لشکرها و پرچم‌هایی با تعجیل و سرعت
از جانب خراسان می‌آیند که همراه ایشان چند نفر از اصحاب قائم علیه السلام است.

۱. غیبت.

خروج سفیانی

یکی از سه پرچمی که از شام خروج می‌کند، پرچم سفیانی است، که همزمان با ظهور حضرت بقیة الله طیللا می‌باشد.

هنگامی که او خروج می‌کند، تعدادی از اقوامش به دور او جمع می‌شوند و به سوی کوفه می‌روند، و قصدی به غیر از کشتن آل محمد طیللا و شیعیانشان را ندارند. زمانی که به کوفه می‌رسند، تعدادی از شیعیان را می‌کشند و برخی دیگر را به دار می‌آویزنند.

در این هنگام، لشکری از خراسان می‌آیند و در کنار دجله منزل می‌کنند و به جنگ سفیانی می‌روند، اما شکست می‌خورند و قتل و عام می‌شوند. سپس لشکر سفیانی به سوی مدینه می‌روند و حضرت بقیة الله طیللا که در آن جاسکونت دارد به سوی مکه می‌معظمم می‌گریزد.

سفیانی در مدینه نیز آل محمد طیللا و شیعیانشان را به قتل می‌رساند و از آن جا به دنبال حضرت حجت طیللا به سوی مکه می‌رود، اما به بیابانی به نام بیدا می‌رسد و در آن جا بالشکریانش به زمین فرو می‌رود.

فرو رفتن در سرزمین بیدا

بیدا بیابانی خشک و بی‌آب و علف است که گویند میان بین الحرمين است و یا سرزمینی به نام قاع ابیض می‌باشد. لشکر سفیانی پس از حمله به مکه می‌معظمم به دنبال حضرت قائم طیللا روانه می‌شوند که حضرت به کوفه می‌رود، اما آنان در سرزمین بیدا گرفتار خواهند شد. آنان بعد از دشمنی نسبت به حضرت قائم طیللا به او ایمان می‌آورند، ولیکن ایمانشان در آن وقت مورد قبول قرار نمی‌گیرد و زمین، تمام لشکریان سفیانی و خود او را در خود فرو می‌برد و همگی هلاک می‌شوند، مگر یک نفر از آنان که زنده می‌ماند تا بر مردم حجت باشد.

خداوند متعال در قرآن کریم فرمود: «وَأْخِذُوا مِنْ مَكَانٍ قَرِيبٍ»،^۱ امام محمد باقر علیه السلام در خصوص این آیه‌ی شریفه فرمود: زمین ایشان را از زیر قدم‌هایشان فرو می‌برد. از ابن عباس نیز روایت شده است که این آیه درباره‌ی خسف بیدا؛ یعنی فرو رفتن لشکر سفیانی، نازل شده است.

همچنین ابی حمزة ثمالی از قول حضرت حسن بن علی و علی بن الحسین علیهم السلام نقل کرده است: مراد سخن خداوند این است که لشکری است که، بیابان از زیر قدم‌های آنان برداشته می‌شود و به زمین فرو می‌رond. اما راز پذیرفته نشدن ایمان آنها این است که، ایشان بعد از دیدن مرگ و یقین به هلاکت، از روی اجبار و اضطرار، نه از روی میل و رغبت ایمان می‌آورند؛ چنان که خداوند در قرآن کریم فرمود: «أَفَأَمِنَ الَّذِينَ مَكَرُوا السُّيُّئَاتِ أَنْ يَخْسِفَ اللَّهُ بِهِمُ الْأَرْضَ»^۲ آیا در امنیت هستند کسانی که از روی مکرگناه می‌کنند از اینکه زمین ایشان را فرو برد.

حرکت بیرق‌های سیاه از خراسان

حرکت بیرق‌های سیاه از خراسان یکی از علامات نزدیک ظهور است؛ چنان که حضرت امیر المؤمنین علیه السلام فرمود: هنگام ظهور متظر سه اتفاق باشید که یکی از آنها پرچم‌های سیاهی هستند که از خراسان می‌آیند.

خراب شدن شام به علت وقوع جنگ‌های پی در پی
یکی از علامیم پیش از ظهور، ویران شدن شام به علت وقوع جنگ‌ها و قتل‌های پی در پی است؛ چنان که امام محمد باقر علیه السلام به جابر فرمود: ای جابر! در آن سال در همه‌ی سرزمین مغرب اختلاف بسیار است و اول

۱. سباء، ۵۱. معنی آیه: و آنان را از جای نزدیک می‌گیرند!

۲. نحل، ۴۵.

سرزمینی از سرزمین‌های مغرب، شام است. اهل آن جا در آن وقت با هم اختلاف می‌کنند و سه گروه می‌شوند و نمی‌گذرد، مگر اینکه آن را می‌سوزانند، و این پیش از خروج قائم ﷺ است.

ویران شدن مسجد براثا

ویران شدن مسجد براثا نیز از علایمی است که خبر داده شده است. این مسجد میان کاظمین و بغداد قرار دارد و اسم این مسجد به نام معمار آن است. او راهبی بود که به دست حضرت امیر المؤمنین ﷺ به اسلام مشترف گردید. حضرت به براثا فرمود: در جنب مسجد تو شهری بنا می‌شود که ظالمان و جابران بسیاری در آن زندگی می‌کنند و زمانی که فساد در آن شهر بسیار شود، مسجد تو را ویران می‌کنند.

سه ندا در ماه رب

یکی از علایم ظهور حضرت حجّت ﷺ برآمدن سه ندا در ماه رب است، که ندای اول می‌گوید: «أَلَا لَعْنَةُ اللَّهِ عَلَى الظَّالِمِينَ»^۱ و ندای دوم گوید: «ازفة الازفة» و ندای سوم گوید: «بدنی». همچنین این ندا در برابر روی قرص خورشید فریاد زند: این امیر المؤمنین ﷺ است که به دنیا برگشته است تا ستمکاران را به هلاکت برساند.

فروند آمدن ترکان در جزیره و اهل روم در رمله

یکی از علایم قبل از ظهور صاحب عصر «عجل الله تعالى فرجه الشّریف»، فروند آمدن ترکان در جزیره و اهل روم در رمله است؛ چنان که امام محمد باقر ﷺ فرمود: طایفه‌یی از ناحیه ترک خروج می‌کند و در عقب آن هرج و سرج اهل روم واقع می‌گردد و برادران ما که از طایفه‌یی ترک هستند، به آن

جامی روند تا اینکه در نهر جزیره فرود آیند و طایفه‌یی از اهل روم که خروج کرده است، در رمله فرود می‌آیند.

فرو رفتن ناحیه‌یی از شام

همچنین یکی از علامیم پیش از ظهور، به زمین فرو رفتن ناحیه‌یی از شام به نام جاییه یا فرشنا است [احتمال دارد که این، دو ناحیه باشد]. امام محمد باقر علیه السلام در ضمن بیان علامیم ظهور حضرت حجت علیه السلام، فرمود: دهی از دهات شام که جاییه نام دارد به زمین فرو می‌رود.

مسخ شدن طایفه‌یی به صورت میمون

یکی از علامات پیش از ظهور مسخ شدن طایفه‌یی به صورت میمون است. در بحار از ابی بصیر روایت شده است: به خدمت امام صادق علیه السلام مشرف شدم و درباره‌ی آیه‌ی شریفه‌ی «عَذَابُ الْخِزْيِ فِي الدُّنْيَا وَلَعَذَابُ الْآخِرَةِ أَخْزَى»^۱ پرسیدم.

حضرت فرمود: ای ابا بصیر! کدام خزی و خواری بیشتر از این است که مردی در خانه‌ی خود نشسته باشد، ناگاه چند نفر گریبان پاره نمایند و به نزد او داخل شوند و گریه کنند. او از سبب گریه خواهد پرسید. به او می‌گویند: هم اکنون فلان شخص مسخ گردیده است. ابا بصیر گفت: به امام عرض کردم که این اتفاق پیش از قیام قائم علیه السلام خواهد بود یا پس از آن؟ امام فرمود: پیش از آن.

علام خاص حضرت بقیة الله (عج)

از جمله علامیم که مخصوص به حضرت حجت علیه السلام است و کسی در آن

۱. فصلت، ۱۶. معنی آیه: تا عذاب خوارکننده را در زندگی دنیا به آنان بچشانیم و عذاب آخرت از آن هم خوارکننده‌تر است.

مشارکت ندارد، سخن گفتن شمشیر حضرت است؛ چنان که شیخ صدقه علیه السلام فرمود: زمانی که ظهور حضرت نزدیک می‌شود، به اذن خداوند شمشیر ایشان از غلاف بیرون می‌آید و ندا می‌دهد: یا ولی الله! خروج کن، که دیگر جایز نیست که بر کشتن دشمنان خدا صیر نمایی!

همچنین پرچم ایشان است که به اذن خداوند گشوده خواهد شد، بدون آنکه کسی آن را بگشاید و ندا می‌دهد: ای ولی الله! خروج کن و دشمنان خدارا هلاک نما!

علایم غیر حتمی ظهور بقیة الله (عج)

علایم غیر حتمی، علایمی است که با جستجو در روایات بدست آمده و وقوع آن مورد تردید است، اما از آن جاکه در تاریخ بیان شده، مورد توجه قرار گرفته شده است؛ و در این قسمت ذکر می‌شود:

علامت اول: ادعای شخصت نفر به پیغمبری که همگی دروغگو و کافر هستند.

علامت دوم: دوازده نفر از سادات که به دروغ مدعی امامت هستند.

علامت سوم: گورستان‌ها به مساجد تبدیل می‌شود.

علامت چهارم: ویران شدن بغداد، به طوری که آبادانی زمان بنی عباس را ندارد.

علامت پنجم: دیوار مسجد کوفه و ویران می‌گردد.

علامت ششم: جاری شدن نهری از رودخانه‌ی فرات به کوفه و دیگری به نجف است.

علامت هفتم: آبادی مجدد کوفه بعد از ویران شدن آن می‌باشد.

علامت هشتم: بنا شدن قبّه حمراء؛ چنان که حضرت امیر المؤمنین علیه السلام فرمود: قبّه‌ی خاکستری رنگ در بیابان بنا می‌شود که عقب

آن سرخ رنگ است و در زمان ظهور قائم طیب همانند ماه درخششنده بی میان ستارگان می درخشد.

علامت نهم: قحطی شدیدی قبل از ظهور حضرت حجت طیب است. این قحطی نزدیک به زمان خروج دجال است.

علامت دهم: وقوع و شیوع طاعون در بسیاری از سرزمین‌ها؛ چنان که شیخ صدوq علیه السلام از امام صادق علیه السلام روایت کرده است: پیش از ظهور قائم طیب دو نوع مرگ، مردم را دربرمی گیرد، به طوری که از میان هفت نفر، پنج تن از آنان هلاک می‌شود؛ یکی مرگ احمر و دیگری مرگ ابیض است. مرگ احمر، شمشیر است و مرگ ابیض، طاعون می‌باشد.

علامت یازدهم: وقوع زلزله‌های شدید در بسیاری از سرزمین‌ها.

علامت دوازدهم: هجوم ملخ به سرزمین‌ها.

علامت سیزدهم: ویران شدن بصره به دست صاحب الزنج.

علامت چهاردهم: قتل بیوح است؛ یعنی وقوع خونریزی‌های بسیار میان مردم و کشتن یکدیگر است؛ چنان که حضرت امیر المؤمنین علیه السلام در بیان علایم ظهور، این مورد را ذکر کردند.

همچنین بزنطی، یکی از اصحاب امام صادق علیه السلام معنی قتل بیوح را از ایشان پرسید. حضرت فرمود: قتل‌های همیشگی و دائمی که آرام نمی‌گیرد و ادامه می‌یابد.

علامت پانزدهم: زینت دادن مصاحف و قرآن‌ها به طلا و لاجورد و نقاشی کردن مساجد و بالا بردن مناره‌هاست.

علامت شانزدهم: کعبه که تنها آمال مسلمانان است، هتك حرمت می‌شود و حجرالاسود را به سوی کوفه حمل می‌کنند و در استوانه‌ی مسجد کوفه قرار می‌دهند؛ اما در سال سیصد و سی و هفت هجری قمری،

قراطمه دوباره آن را به کعبه بازگردانیدند و نصب و استقرار آن در جایگاه خود، به دست ولی عصر رهبر اسلام انجام گرفت.

علامت هفدهم: در آن هنگام، ظلمت کفر تمام عالم را دربرمی‌گیرد؛ چنان که در بسیاری از اخبار بدین علامت اشاره شده است، و به این معنا نیست که تمام پیروان خدا و یا مسلمانان از دین خود دست بر می‌دارند و همگی به کفر روی می‌آورند تا حضرت حجت ظهور نماید؛ زیرا مؤمنین میانه حال بسیار است. مقصود از این سخن، این است که در تمام عالم، آداب و رسوم کافران و مشرکان منتشر می‌شود و مردم به حرکات و اعمال آنان تمایل دارند و در امور دین و شریعت خویش نسبت به ایشان راغبند.

علایم عامه پیش از ظهور حضرت بقیة الله (عج)

پیش از ظهور حضرت حجت رهبر اسلام علایمی واقع می‌شود که در تمام قرون بسیاری از مردم به آن می‌پردازند؛ حتی هر سال با گذشت زمان رو به افزایش است که به آن، علایم عامه می‌گویند. رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم در بیان این علایم تأکید فراوان داشتند که شمّه بیی از آن بیان می‌گردد:

علامت اول: مردم نماز را - که پایه و ستون دین اسلام است - سبک می‌دارند و به علت غرق شدن در امور دنیوی، از راز و نیاز با پروردگار بی نیاز در پایان نماز غفلت می‌ورزنند.

علامت دوم: همچنین، مقابل یکتای عالم عصیان می‌ورزند و به سخنان علمای دین گوش فرانمی‌دهند.

علامت سوم: مردم از راه صدق و راستی به راه کذب و خطا پیش می‌روند و از عدل و انصاف به سوی جور و ستم منحرف می‌شوند.

علامت چهارم: در میان مردم مرگ‌های ناگهانی بسیار می‌شود و بیشتر افراد بدون توبه به درگاه تواب رحیم از این عالم نقل مکان می‌کنند.

علامت پنجم: عالمان، حاکمان و قاریان قرآن از تقواو پرهیزگاری دور می‌شوند و به کارهای حرام می‌پردازند و از خوردن لقمه‌های حرام اجتناب نمی‌ورزند.

علامت ششم: عابدان بر عبادت خود مغرور می‌شوند و به عظمت و عزّت پروردگار نمی‌اندیشند؛ زیرا از یاد برده‌اند که اصل هر خیری از خداوند است.

علامت هفتم: مصاحف را ورق به ورق می‌فروشند؛ حروف قرآن را با طلا می‌نویسند و در تذهیب ورق‌های آن می‌کوشند و در پردازش آن، خود را به تکلف و سختی می‌اندازند و به جای اینکه در مفاهیم آن بیندیشند، در احکام مبانی مبالغه می‌کنند.

علامت هشتم: همچنین از آیات واضح قرآن، محکمات را گذاشته و روی به متشابهات می‌آورند و در جایی که ممکن باشد، به آن عمل می‌کنند.

علامت نهم: قاریان، قرآن مجید را با صوت زیبا و زمزمه‌ی بدیع می‌خوانند و نحو و اعراب آن را رعایت می‌کنند و در اظهار دقیق معانی و تبیین روشن مبانی می‌کوشند و موشکافی می‌کنند، اما اوامر و نواهی آن را به کار نمی‌بنندند.

علامت دهم: در تعمیر و زیباسازی مدارس و مساجد تلاش می‌کنند، اما پایه‌های دین را خراب و ویران می‌سازند.

علامت یازدهم: مناره‌های بلند و مستحکم برای مساجد می‌سازند و مؤذنان آنها کسانی هستند که از خوردن لقمه‌ی حرام اجتناب نمی‌ورزند و به عمل صالح نمی‌پردازند، و دین از فساد آنان، ویران می‌گردد.

علامتدوازدهم: برخی از مردم بارفتار و کردار خویش احترام مساجد را زیر پا می‌گذارند و آن جارا محل کسب و خرید و فروش قرار

می‌دهند. حضرت رسول اکرم ﷺ نیز در این باره فرمود: «سیّاتی علی النّاس زمان یکون حسیّتهم فی المساجد امر دنیاهم لیس منهم حاجة فلا تجاسوهم.»

علامت سیزدهم: مردم از نعمت‌های خداوند شکرگزار نیستند و به حقی که خداوند بر گردن ایشان دارد، آشنا نیستند. و به علت فرو رفتن در شهوّات، از یاد برده‌اند که هر کس شکر طاعت سبحانی را به جانیاورد، رحمت الهی و کرم و عنایت پادشاهی از او برقیده خواهد شد.

علامت چهاردهم: دانشمندان فنی زیاد می‌شوند و علمای دیندار کم می‌گردند، تا اینکه عالیم بی‌دین در نزد مردم عزیز می‌شود و فاضل با دین بی‌اهمیّت می‌گردد.

علامت پانزدهم: حُسن خلق از میان مردم بر می‌خیزد و مرؤّت و جوانمردی رَخت بر می‌بندد و شفقت و مهربانی غروب می‌نماید.

علامت شانزدهم: عهد و پیمانی درست و محکم بین مردم صورت نمی‌گیرد؛ بنابراین نه به کسی می‌توانند اعتماد می‌کنند و نه می‌توانند اعتقاد داشته باشند.

علامت هفدهم: مردم بر انجام انواع فسق و فساد بی‌باک می‌گردد و آینه‌ی دل و ضمیر شان بار نگ گناه، سیاه و تیره و سخت تر از سنگ می‌شود.

علامت هیجدهم: مردم صبر و برداری خود را از دست می‌دهند و به جای وقار و خویشتن داری، ناله و فریاد بر می‌آورند.

علامت نوزدهم: سخاوت از نهادشان بر می‌خیزد و دچار خساست می‌گردد و از دادن صدقه و انفاق دوری می‌کنند.

علامت بیست: عصیان و گناه زیاد می‌شود و عبادت و اطاعت به سوی پروردگار کم رنگ می‌گردد. همچنین در عیب‌جویی یکدیگر می‌کوشند و از گفتن غیبت ایایی ندارند.

علامت بیست و یکم: هنگامی که گناه زیاد شد، فساد و دروغ بسیار می‌شود؛ بنابراین باعث خشم خداوند می‌گردد و عذاب خود را بر بندگانش می‌فرستد. در این صورت، سرما و گرما بی‌وقت می‌شود، آسمان نزولات خود را نمی‌بارد، زمین برکت خود را برابر می‌دارد و کسوف و خسوف می‌شود و امور مردم به هم می‌ریزد و در سختی خواهند افتاد.

علامت بیست و دوم: قاضیان و حاکمان در قضاوت و حکومت تبانی می‌کنند و از گرفتن رشوه باکی ندارند و به لعن و نفرین مردم و خوردن مال یتیم نمی‌اندیشند.

علامت بیست و سوم: مردم، جاهلان پُر ادعای را براحتی ادعای ترجیح می‌دهند و آنان را در امور مهم زندگی رهبر خود قرار می‌دهند.

علامت بیست و چهارم: جهان روشن، از ظلم و ستم بندگان تیره و تاریک می‌گردد و روزگار اهل ایمان به علت ظلم فاسقان تنگ می‌شود، حاکمان در سیتم و بی‌عدالتی بر مردم ترسی به دل ندارند.

علامت بیست و پنجم: در دوستی، طریقت رفاقت وجود ندارد و بر اساس منافع صورت می‌گیرد.

علامت بیست ششم: حق همسایگی رعایت نمی‌گردد و از آزار رساندن به همسایه ایایی ندارند.

علامت بیست و هفتم: برای پیشبرد اهدافشان به مکر و حیله روی می‌آورند و به سخن رسول الله ﷺ که فرمود: «لکل غادر عامه یعرف بها یوم القيمة» توجه نمی‌کنند.

علامت بیست و هشتم: امانتداران مردم خائن می‌شوند و معتمدان از دیانت و صیانت دور می‌شوند.

علامت بیست و نهم: از ریختن آبروی یکدیگر غمی ندارند.

علامت سی ام: حاکمان ظالم و جاهل بر مردم حکومت می‌کنند و با فاسدان و ظالمان همتشین می‌شوند و افراد شرور را محروم اسرار خود قرار می‌دهند.

علامت سی و یکم: دانشمندان مؤمن به دست بزرگان کشور خوار و خفیف می‌گردند و افراد نادان پُر ادعا به جای ایشان تکیه می‌کنند، اما هنگامی که با آنان مشورت می‌شود، باعث نقص در دین و عقل می‌شود.

علامت سی و دوم: میان مردم سخن چینی رایج می‌شود و به همین علت فتنه و آشوب زیاد می‌گردد.

علامت سی و سوم: مردم در جمع آوری ثروت و دارایی میل فراوانی دارند و بر جمع آوری آن به یکدیگر فخر و مبارفات می‌ورزند؛ بنابراین هنگامی که انبارهای خود را از زر و سیم پُر کردن، بدترین بلا از آن مال به ایشان می‌رسد و یا اینکه گذشت زمان، آن اموال را به دست وارثان خواهد داد.

علامت سی و چهارم: همچنین مردم سرمایه داران را دوست خود می‌دانند و درویشان و تنگستان را دشمن؛ بنابراین به آنان احترام و عزت می‌گذارند و از تنگستان دوری می‌جوینند.

علامت سی و پنجم: کسب علم را بخاطر امور دنیا تحصیل می‌کنند و دین را در عوض گرفتن سیم و زر از دست می‌دهند و دنیا که باید به دنبال دین باشد، اصل در زندگی می‌دانند و دین که مایه‌ی سعادت و سرمایه‌ی انسان است، فرع می‌شمارند.

علامت سی و ششم: بازار تجارت کساد می‌شود و خیر و برکت از خرید و فروش بر می‌خیزد؛ به همین علت، نقصان در امور بازرگانی می‌افتد و روزگارشان پریشان می‌شود.

علامت سی و هفتم: امر به معروف و نهی از منکر از میان مردم رخت بر می‌بندد و کسی به آن توجّهی ندارد و اگر کسی بخواهد این امر را انجام دهد،

او را مورد تمسخر قرار می‌دهند و غیرت و آزادگی را زیر پامی گذارند.

علامت سی و هشتم: در آخر زمان، کودکان فریب‌کار می‌شوند و بزرگانشان ظالم، و گفتار و اعمال ناپسندیده‌ی آنان مورد رضایت و قبول خواهد شد. ایشان کسانی هستند که سرشناسی از رحمت و شفقت خالی است و ضمیرشان از رحمت و عاطفه گزینی.

علامت سی و نهم: زوجین با اینکه عقد نکاح بینشان محکم است، اما با یکدیگر عقد خرید و فروش می‌بنندند و مال خود را از هم جدا می‌سازند و در محافظت آن نهایت کوشش خود را می‌کنند.

علامت چهل: زنان همانند مردان بر رکاب می‌نشینند و بر پشت اسب‌ها می‌تازند.

علامت چهل و یکم: شرم از چشم زنان بر می‌خیزد و حیا که نشانه‌ی بهار انسانیت است، از چهره‌شان دور می‌شود.

علامت چهل و دوم: زنان کم حیا و منسوب به زنا بر بساط عشق، نرد می‌بازند و مردان غریبه را دوست دارند و از شوهران خود، هر چند به حُسن خُلق موصوف باشند، دوری می‌جوینند.

علامت چهل و سوم: میان زنان و مردان عمل زنا زیاد می‌شود و از افراط انجام آن، خود را به هلاکت می‌اندازند، به همین علت مورد غصب الهی قرار می‌گیرند.

علامت چهل و چهارم: مردم، زنان و مردان آوازه خوان و مطربه را عزیز می‌دارند و به سوی خود می‌خواهند و آنان را در میان خود می‌نشانند و به وسیله‌ی ایشان کسب حرمت و جاه می‌کنند.

علامت چهل و پنجم: مردان لباس‌های رنگین و ابریشمی می‌پوشند و خود را به زیورها می‌آرایند.

علامت چهل و ششم: همچنین مردان به جدایی و طلاق از همسران خود اصرار می‌ورزند و یا اینکه آنان را به حرام، در حیاله‌ی خویش نگاه می‌دارند و از دادن مهریه بر ایشان امتناع می‌ورزند.

علامت چهل و هفتم: قمار میان مردم رواج می‌یابد و بازار قماربازان رونق می‌گیرد و اسباب و آلات آن زیاد می‌شود و آموختن آن از واجبات خواهد شد.

علامت چهل و هشتم: احترام به پدر و مادر و بزرگان از بین خواهد رفت و فرزندان در عاق والدین نسبت به خود می‌کوشند و از رعایت حقوق نزدیکان چشم می‌پوشند.

بنابراین، مردم آن روزگار از شدت بلا و امتحان، بر مردگان خود غبطه می‌خورند و آرزوی مرگ خود را دارند.

ابن مسعود از رسول خدا^{علیه السلام} روایت کرده است: هر آینه برای امت من، زمانی خواهد بود که به سبب کم شدن خیرات، آرزوی مرگ می‌کنند؛ چنان که شخصی از شما بر سر قبر برادرش می‌رود و خود را بر خاک می‌مالد و می‌گوید: کاش! من به جای تو بودم! در حالی که سخن او با صاحب قبر، این نیست که شوق دیدار باری تعالی را دارد و یا عمل صالحی که از پیش فرستاده است؛ بلکه مرگ خود را می‌طلبد، بخاطر آنچه از بلا بر او نازل شده است.

بعد از آنکه بسیاری از سرزمین‌ها ویران گردید، به واسطه‌ی توبه و استغفار و رجوع مردم به سوی اطاعت پروردگار، این سرزمین‌ها دوباره آباد می‌گردد و نعمت و فراوانی برقرار می‌شود.

به امید آن روز که حجاب از جمال پر فروغش برداشته گردد و صبح امید بر منتظران قدومش برآمد و خورشید رویش عالم ظلمت زده را فراگیرد.

«اگر این نبود که نباید امر خدا نادیده گرفته شود و سرّ الهی آشکار و

ابراز گردد، حق ما آنگونه بر شما ظاهر می‌شد که عقل‌هایتان را برماید و تردید‌هایتان را بر طرف کند، لیکن آنچه را که خداوند خواسته، انجام می‌شود و برای هر سرآمدی، مکتوب و نوشته‌یی است. از خدا بترسید و تسليم ما شوید و کار را به ما واگذاری‌د. بر ماست که شمارا از سرچشمه سیراب آوریم، چنان که شمارا به سرچشمه بردیم.»^۱

نشر فراگفت منتشر کرده است

عنوان	موضوع	نویسنده	قیمت
برهنه‌گ آسمانگر (فرهنه‌گ اسماء‌الله)	اسماء‌الله	حسنعلی محمدی	۹۹,۰۰۰ ریال
نهج الفصاحه	دین	پیامبر اکرم(ص)	۴۵,۰۰۰ ریال
بجمو عهی کبیر(شامل: نهج الفصاحه، نهج البلاغه، صحیفه سجادیه، صحیفه مهدیه)	دین	کاظم عابدینی مطلق	۹۹,۰۰۰ ریال
نهج البلاغه (جبی و وزیری)	دین	امام علی(ع)	
صحیفه سجادیه			
صحیفه مهدیه			
بزار گلخانه آواز	موسیقی	استاد شجریان	۷۰,۰۰۰ ریال
جزات شفابخش	روان‌شناسی	جان گری	۲۴,۰۰۰ ریال
شفابخشی بانیروی فراحی	روان‌شناسی	فرهاد سبزعلیان	۲۴,۰۰۰ ریال
گادرمانی	ورزش	فیلیپ دمریک	۸۵,۰۰ ریال
نطق هنر	فلسفه هنر	کاظم عابدینی مطلق	۵۵,۰۰ ریال
لئame چهار رنگ	فال	حافظ همراه با استخاره	۸۵,۰۰ ریال
لین امام(ع)	دین	امام علی(ع)	۲۹,۰۰۰ ریال
ومین امام(ع)	دین	امام حسین(ع)	۳۵,۰۰۰ ریال
شتمین امام(ع)	دین	حمدید قلندری	۲۲,۰۰۰ ریال
نوزین امام(ع)	دین	حمدید قلندری	۲۰,۰۰۰ ریال
دواج و آداب زناشویی	عمومی	علامه مجلسی	۱۲,۰۰۰ ریال
سل و مثل (دو رنگ با طراحی)	ضرب المثل	علی تاکندی (سهر زبانه)	۹۵,۰۰۰ ریال
پسین دلوپسی	شعر	کاظم عابدینی مطلق	۷۹,۰۰ ریال
گهان امید	شعر	کاظم عابدینی مطلق	۷۹,۰۰ ریال
واب و فلسفه رؤیاها	روان‌شناسی	سر رسوامی سیواناندا	
۱۰ دراز عاشقانه	روان‌شناسی	پاتریک وب	۷۹,۰۰ ریال
لدهای پیروزی	روان‌شناسی	مجموعه نویسنده‌گان	۷۹,۰۰ ریال
بره جامع پیامبر(ص) (تفییض - چهار رنگ)	پیامبر(ص)		

عنوان	موضوع	نویسنده	قیمت
سفرشات پیامبر به کودکان و نوجوانان	بیامبر(ص)	زهرا السحاقي - کاظم مطلق	۱۲۰۰۰ ریال
نقش خدلوند در معادلات قدرت	سیاسی	غلامحسین فرحي	۱۶۰۰۰ ریال
حیات القلوب	انبياء و چهارده معصوم(ع)	علامه مجلسی	
مناجات خواجه عبدالله	مناجاتنامه	به کوشش کاظم عابدینی	
نظریه‌ی ادبی اخوان و شاملو	ادبی	عباس جباری	۱۵۰۰۰ ریال
۱۱۴ نکته رهگشای جوانان	روان‌شناسی	دکتر غبیشاوی	۸۵۰۰ ریال
خدمت‌رسانی	دین - جامعه		
زبان عرفان	عرفان - ادبیات		
دیوان پروین اعتضامی	ادبیات		
مشق عشق	نشر ادبی		۹۰۰۰ ریال
عشق پاک	روان‌شناسی		۱۲۰۰۰ ریال
طنز در زبان عرفان			
نقش اولیا و مریبان در تربیت کودک	روان‌شناسی		
چه گونه فرزند باهوش و خلاق داشته باشیم؟	روان‌شناسی		
والدین باید بدانند	روان‌شناسی		
شجره طبیه	دین		۲۵۰۰۰ ریال
قصه‌های قرآنی	دینی	محمد سعید مبیض	۲۵۰۰۰ ریال
گنج خانواده	دین - عمومی		۲۲۰۰۰ ریال
کودک و بهداشت خانواده	روان‌شناسی		
چه کسی فیل مرا سوسک کرد؟			
نقش تغذیه در حافظه و یادگیری			
نقش تغذیه در سلامتی و رفتار			
روان‌شناسی خشونت و تندخوبی			
بلوغ، اوج یا موج			
عالیم مرگ و قیامت			